

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus IV. De Clericis non residentibus in Ecclesia, vel Præbenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

TITVLVS IV.

DE CLERICIS NON RESIDENTIBVS IN ECCLESIA, VEL PRÆBENDA.

I.

D vitæ honestatem in Clericis requiritur, non tantum, ut in victu, vestitu, & conuersatione moderatè ac decenter se habeant, fœminarum consortia vitent, castè ac continenter vivant, de quibus in superioribus Titulis actum fuit: sed etiam, ut in Ecclesiis ac Titulis Beneficiorum suorum resident, & Officium, ratione Beneficij, debitum præstent, ideo hic Titulus prioribus subnectitur, qui etiam extat in Sexto. Dicitur autem hoc loco residere is, qui penè continuè seu assidue commoratur in loco Beneficij, causâ servitij seu obsequij Ecclesiastici personaliter præstandi: nam si Clericus personaliter quidem moretur, seu versetur in loco Beneficij sui, sed Officium, propter quod datur Beneficium, nunquam præstet, v. g. si Canonicus nunquam ad Chorum, vel ad Capitulum veniat, non censetur residere; quia frustranea est ejus residentia, quippe quæ sine & effectu suo omnino caret, Silvest. in summa V. Residentia, in princ. Laym. lib. 4. Theol. mor. tract. 2. c. 6. in princ.

S E C T I O I.

DE BENEFICIIS RESIDENTIAM POSTULANTIBVS, & CAUSIS AB ILLA EXCUSANTIBVS, AC PÆNIS NON RESIDENTIUM.

§. I.

An omnia beneficia personalem residentiam, siue assiduam presentiam Beneficij requirant?

¶ Præmittendum primò, duplex est necessitas seu obligatio residendi, ut ex Innocentio in c. fin. h. t. notat Navarr. lib. 3. consil. 4. n. eodem in 2. edit. Laym. c. l. Una est solum ad fructus lucrandos, nam in multis Ecclesiis Canonici, seu Capitulares residere simpliciter non tenentur, sed solum sub conditione, si fructus percipere velint: interim verò etiam non resident, suffragium siue vocem activam & passivam in electionibus, & alijs actibus retinent: quod neque à ratione, neque à jure alienum esse videtur. Altera verò strictior, & magis propria necessitas residendi est, ad præstandum servitium Ecclesiæ, expedit enim, ut Beneficij officia, ad quæ ratione redditum suorum obligantur, personaliter & per se ipsos, non per alios exequantur: & de hac posteriore

Tomus III.

residendi necessitate seu obligatione ex instituto hodie loco agitur.

Præmittendum secundò, duplex est residentia, una vera, quando Beneficiarius verè & realiter præsens est in loco Beneficij, & per seipsum seu personam liter exercet officium seu ministerium spirituale, propter quod datur Beneficium: altera est residentia ficta, quæ ex juris dispositione est inducta, quando scilicet absens à loco Beneficij pro præsentem reputatur, vel absolute, etiam si per alium non deserviat, saltem in ordine ad lucrandos fructus grossos, vel etiam distributiones quotidianas, vel quando per Vicarium deservit, Barb. in Collect. ad rubric. hujus tit. n. 9.

¶ Assertio I. Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Priores, Præpositi, Parochi, & omnes alij, qui Beneficia obtinent, quibus cura animarum annexa est, obligantur personaliter residere in suis Ecclesiis & Beneficiis. Idemque dicendum de ijs, qui Ecclesiasticam Dignitatem, seu Personatum, administrationem vel officium obtinent, prout sumitur ex c. Quia nonnulli; 3. h. t. quod est desumptum ex Concilio Lateranensi celebrato sub Alexandro III. Can. 15. ubi ita statuitur: Quia nonnulli modum avaritiæ non imponentes, diversas Ecclesiasticas Dignitates, pluresve Ecclesias Parochiales, contra SS. Canonum instituta, acciperentur: ut cum vix unum officium implere possint, plurium stipendia absument, ideo ne id de cetero fiat, Concilium strictè prohibet. Quod si Ecclesia, vel Ecclesiasticum ministerium seu officium conferri debeat, talis persona quærat, quæ residere in loco, & curam ejus per seipsam exercere valeat. Si verò collatio aliter facta sit, & qui beneficium contra SS. Canones accepit, illud amittat: & qui contulit, conferendi potestate (câ vice, Gl. fin. hic) privetur. Ratio decisionis est, quia in his maximè Beneficiis requiritur residentia personalis, nam si Beneficium est curatum, Pastor diu absesse non debet, sed gregi suo ipsemet invigilare, eumque pascere & regere, & non alteri tanquam mercenarius committere debet, juxta Concil. Trident. Sess. 6. c. 1. de reform. & Sess. 23. c. 1. de reform. Accedit, quod in operibus artificialibus, & executionibus, ad quas ingenium, doctrina, & industria requiritur, censetur electa industria personæ, ut operâ vicariâ uti, aut se obligatione liberare non possit, l. inter 31. & ibi Bartol. & Gl. junct. Gl. marg. ff. de solution. c. ult. §. Is. autem de offic. deleg. Unde DD. in reg. jur. Qui facit per alium 72. in 6. apud Joan. Andr. ibid. n. 2. resolunt, quod Doctor obligatus alios docere, non possit, extra casum necessitatis, alium substituere, nisi manifestum sit, eum esse æquè, vel magis idoneum: ergo neque satisfacit suæ obligationi, qui per alium

D

fœu

seu Vicarium, seclusâ necessitate, beneficio curato deservit, cum regimen animarum sit ars artium, c. pen. de arat. & qual. Rebuff. in praxi benefic. tit. dispensatio de non residendo, n. 20.

Similiter ad Ecclesiâ ejusque necessitatem ac decorem spectat, ut non destituatur præsentia illarum personarum, quibus collatæ sunt Dignitates seu Personatus. Quæ verò de pœnis in fine hujus c. dicuntur, infra explicabuntur.

IV. Assertio 2. Sed & Canonici, vel qui aliam Præbendam habent in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, ad residentiam personalem obligantur, ut constat ex c. Cum ad hoc, 16. h. t. Nam cum Papa Gregorius IX. intellexisset, quod Ecclesia Antiochena multis Canonici, aliisque Clericis, qui in illa deservire deberent, absentibus, ferè destituta esset Ministris: idcirco mandat Patriarchæ, ut non obstantibus Apostolicis indulgentiis, & licentia ab Antecessoribus Patriarchis datâ, absentes Canonicos, & Assisios (hoc est, alios Beneficiatos, qui servire debent Ecclesiæ, & non sunt Canonici, sic dicti quasi assidui, qui aliâ etiam mansionarij vocantur, Gl. hic V. Assisios; vel portionarij, quia præter Canonicas portiones habent in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis integras vel dimidias, Aror. p. 2. lib. 3. c. 9. p. 1.) revocet ad residendum in Ecclesiâ: si verò non venerint, tunc de ipsorum absentium Præbendis, seu Beneficiorum redditibus, dum absentes fuerint, alios tantum Vicarios ad serviendum Ecclesiæ substituât, datâ eis congruâ portione, & si quid residuum sit ex redditibus, in utilitatem Ecclesiæ convertat.

V. Hinc colligitur, quod privilegium concessum in favorem alicujus, etiam Ecclesiæ, si noxium esse incipiat Ecclesiæ, vel Reipubl. revocari potest, ac debet ab eo, qui concessit, vel ejusdem successore aut Superiore; imò nec Papa aut alius Princeps supremus solet, & plerumque non potest concedere privilegium, cum notabili aliorum, præsertim Communitatis, aut Ecclesiæ præjudicio & damno, Abb. hic n. 3. Ideoque in hoc t. dicitur, privilegium non rescindendi Canonici & Beneficiatis alijs concessum, revocandum esse, si Ecclesia patiatur Ministrorum defectum, & absentes ad redeundum cogendi sunt per subtractionem proventus: non tamen privantur beneficijs omnino, propter privilegium enim absentia ipsi concessum à Papa, mitius cum eis agitur: quamvis, si diu in contumacia absentia persistant, in totum eis privari poterunt, Gl. fin. hic & Hostiens. V. Deserviri.

VI. Confirmatur hæc Constitutio in Concilio Tridentino Sess. 24. c. 12. de reform. Ubi statuitur, ut obtinentibus in Ecclesiis Cathedralibus aut Collegiatis, Dignitates, Canonicatûs, Præbendas aut Portiones, non liceat, vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses ab eisdem Ecclesiis, quodlibet anno, abesse: salvis nihilominus earum Ecclesiarum Constitutionibus, quæ longius servitij tempus requirunt. Et infra: omnes verò Divina per se, & non per substitutos, compellantur obire officia.

Veruntamen hæc Constitutio in multis Ecclesiis (præsertim Germaniæ nostræ) non est recepta, nam

alicubi tantum medio anno, alibi tribus tantum mensibus, Canonici residere coguntur, ad lucrandos fructus grossos, teste Garcia tract. de benef. p. 3. c. 2. n. 330. & Laym. lib. 4. tract. 2. c. 6. n. 2, ubi addit ex Per. Navarr. quod in quibudam Ecclesiis, Canonici, qui uno certo die v. g. S. Michaelis resident, & Divinis intersunt, totius anni redditus lucentur. Imò neque recepta est prædicta Constitutio Tridentina in plerisque Ecclesiis, ut Canonici per seipsos psallant, & Divina officia peragant, sed per Vicarios solum, eamque consuetudinem approbat Lessius l. 2. de just. c. 34. dub. 33. n. 185. ubi Divina officia cantu figurato peragi solent: tunc enim cum à Vicariis magnificentius ea peragantur, sufficit si Canonici, tanquam majores Clerici, reverenter ijs intersint, atque ob talem præsentiam distributiones jure percipiunt.

VII. Assertio 3. Spectato Jure communi Canonico, omnia etiam Beneficia simplicia ad residentiam personalem obligant, sicut colligunt passim DD. ex cit. c. Quia; 3. h. t. ubi dicitur: talis ad Ecclesiasticum ministerium seu Beneficium persona quaratur, quæ residere in loco, & curam ejus (scilicet Beneficij & officij adjuncti) per seipsum valeat exercere, nam & simplex beneficium datur propter ministerium seu officium Ecclesiasticum. Idem colligitur ex c. Ad hæc; 13. de præbend. ubi dicitur: cum singula officia in Ecclesiis assiduitatem exigant personarum. Ratio est, quia beneficium Ecclesiasticum propter officium seu servitium spirituale Ecclesiæ præstandum datur, c. ult. de rescript. in 6. sicut pro temporali servitio constituta sunt Feuda; cum autem alicui officium, seu servitium injungitur, hoc intenditur, ut per seipsum id præstet, sive ut præfens ipsi invigilet, ac curet id fieri, propter quod stipendium vel Præbendam accipit, nullus enim per substitutum servire potest, nisi hoc ei specialiter concessum sit, l. nullus 60. C. de decurion. lib. 10. idcirco qui non servit beneficium perdit, c. unic. de Vasallo militie lib. 2. tit. 2. in Usibus feudor. Sic etiam Beneficia Ecclesiastica sunt stipendia Ministrorum, c. Pastoralis; 9. de his, quæ fiunt à Prelat. & c. fundata in honorem Dei, ut in eis perpetuò ipsi serviant, adeoque ex se perpetuam residentiam personalem requirunt, Rebuff. in praxi benefic. p. tit. Quare instituta sint beneficia, & tit. Dispensatio de non residendo nu. 2. & 7. Aror. p. 2. lib. 7. c. 3. q. 1. Garc. c. 2. n. 1.

VIII. Idque extenditur etiam ad Beneficium modicum ac tenue, quod etiam illud exigat residentiam personalem, sive perpetuam præsentiam, sicut colligitur ex c. Conquerente; 6. h. t. ubi habetur, quod Presbyter R. conquestus fuit Papæ Alexandro III. cum vix necessaria ad vitam ex Ecclesia seu Parochia sua percipere possit, nihilominus Clericus G. XX. solidos annuos ex eadem Ecclesia exigeret, asserens sibi tale Beneficium collatum esse, quamvis idem Clericus alia sufficientia beneficia habeat, & Ecclesiæ illi non deserviat. Quare mandat Pontifex, ut si constitit, quod dictus Clericus G. habeat alia Beneficia sufficientia ad necessariam vitam sustentationem, vel quod Ecclesiæ Parochiali non deserviat, ipsi super Beneficio illo, appellatione remota, silentium imponatur, adeoque illud ipsi auferatur.

IX. No-

IX. Notandum hinc primò, si Ecclesia v. g. parochialis abundantes redditus habeat, potest auctoritate Episcopi novum beneficium ex illis erigi & constitui, *Abb. hic. n. 1.*

Notandum secundò, de Jure communi, si quis duo beneficia Ecclesiastica habeat, quorum alterum sufficit ad vitam beneficiati sustentandam, potest altero legitime privari, ut colligitur ex hoc c. *Gl. fin. hic, & Abb. n. 2. de quo plura infra.*

Notandum tertio, de Jure communi, etiam si beneficium simplex sit tenue, & modicos redditus habeat, requirit residentiam personalem, alias potest quis illo privari, & contra Clericum petentem redditus sui beneficii excipi potest, quòd non resideat, *Gl. hic. de servat. & Abb. n. 3.* Excipi tamen debent illa beneficia, quæ dicuntur portiones sive præstimonias, & quasi stipendia aut ejusdam subsidij loco, Clericis etiam absentibus, secundum primam suam institutionem, v. g. causâ studiorum, conferuntur: hæc enim quamvis obligationem aliquam, sive Officij Canonici privatim recitandi, sive B. Virginis annexam habeant, quia tamen nullum aliud servitium spirituale postulant, ideo qui ea obtinent, neque per se, neque per alium Ecclesiæ inservire tenentur, *Azor. c. l. q. 2. Garc. cit. c. 2. num. 1. Laym. cit. c. 6. num. 2. q. 1.*

Notandum quartò, per solidos hinc loco intelliguntur solidi, non aurei seu legales, sed utiles, qui communiter currunt, adeoque non requiritur, ut 72. faciant unam libram auri, ut putat *Abb. hic. n. 1. not. 2.* unde si accipiantur solidi hinc pro parvis & communiter currentibus, rectè ex hoc c. probatur, beneficium, quantumvis tenue, de Jure communi obligare ad personalem residentiam, *Alex. de Novo hinc, §. 1. Fagnan. ibid. n. 3.*

Notandum quintò, quamvis impetrans beneficium, tempore collationis, possit opponere, illud esse nimis tenue, nec sufficiens ad sustentationem necessariam, non tamen postea; sed sibi imputare debet, quod spontè accepit beneficium tam tenue, *Gl. hic. V. Percipere, Azor. cit. c. 3. q. 3.* Et colligitur ex hoc c. Sicut autem beneficiatus, ob tenuitatem beneficii, non exculatur ab assidua residentia: ita nec à recitatione Officij Divini, *Silvest. V. hora n. 3. dicto 2.*

X. Assertio 4. etiam Episcopi, Abbates, Præpositi vel Priores, qui non in titulum, sed in commendam, vel administrationem Ecclesias obtinent, in eisdem residere, & præsentem adesse debent, sicut illi, qui jure tituli eas possident, dummodò sint Commendatarii perpetui; quia commendationes seu administrationes perpetuæ dantur in titulum, ideoque beneficiis æquivalent: idque præsertim procedit, post decretum Concilij Tridentini super residentia, & Constitutionem Pij IV. quæ incipit: *Suprema*; & habetur apud *Azor. cit. lib. 7. c. 4. q. 2.*

§. II.

Virum Jure Divino, an humano solum, Episcopi, aliique inferiores Curati teneantur, ad residentiam personalem?

Tomus III.

XI. In hac celebri controversia verior & communior est sententia, tam Theologorum, quam Canonistarum, quòd Episcopi, Parochi, & omnes alij curam animarum habentes, non solum jure seu præcepto Ecclesiastico, sed etiam Divino obligentur ad residendum per se personaliter in suis Ecclesiis & beneficiis, prout in primis clarè probatur ex Concilio Tridentino Sess. 23. c. 1. de reform. ubi in princ. ait: Cum præcepto Divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his Sacrificium offerre, Verbiq; Divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia incumbere: quæ omnia nequam ab ijs præstari & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt, &c. Ex quibus verbis Concilij jam formatur tale argumentum: Episcopi, & omnes, quibus cura animarum incumbit, tenentur ex præcepto Divino ad supra dicta munia pastoralia exercenda, ut expressè dicit Concil. l. c. sed hæc omnia ab his præstari non possunt, qui gregi suo non assistunt, sed mercenariorum more deserunt, ut asserit idem Concilium, & habetur etiam in c. 1. Sess. 6. de reform. ubi dicitur, implere autem illud se nequam posse sciant (Episcopi) si greges sibi commissos mercenariorum more deserant, cum non sit possibile, ut oves pascantur ab eo, qui illas deserit; ergo Episcopi, & omnes Curati ex præcepto Divino obligantur gregi suo assistere, eumque non deserere, & consequenter ex eodem præcepto Divino in suis Episcopatibus & Parochiis residere, *Fagnan. in c. Ex parte 3. n. 29. h. t. Confirmatur, quia verbum, assistere, vi propriæ significationis, importat, non tantum vigilantiam, & sollicitudinem animi, sed etiam corporalem præsentiam, ut idem sit, quod adesse, c. Si quem 8. junct. c. Quamvis 2. in fine de procurat. in 6. Similiter verbum deserere, propriè significat subtrahere corporalem præsentiam, & recedere ab Ecclesia, ideoque in Jure Canonico absentes dicuntur deserere Ecclesias, c. 2. caus. 7. quest. 1. c. Inter 10. & c. Ex tua 11. h. t. Fagnan. c. l. n. 31.*

XII. Atque hoc quidem procedit, per se loquendo, nam quia Episcopi, & alij Ecclesiarum Pastores obligantur ad exequendum Pastorale Officium, & consequenter ad personalem residentiam, propter spiritualem salutem animarum, eorundem curæ commissarum; ideo ubi hæc exigit personalem Pastoris præsentiam, non potest Pastor gregem suum deserere, neque propter aliquod commodum temporale, neque etiam propter propriæ animæ periculum declinandum, cum bonus Pastor animam suam pro ovibus suis ponere debeat, *Joan. 10.* Si verò spirituali salutem ovium sufficienter possit in absentia Pastoris, per alium æquè idoneum Vicarium provideri: tunc licet Pastori, vel propter aliquod commodum Ecclesiæ, vel etiam propter propriæ personæ periculum, corporaliter abesse à gregi suo, ut docet *S. Thom. 2. 2. q. 185. art. 5. in corp.* Tali enim casu, consideratis circumstantiis personæ, loci, temporis, cessat obligatio residendi personaliter, sive obligatio præcepti affirmativi de residendo

do, quæ ex Jure Divino aut naturali orta est, ob circumstantias mutatas, & manet tantum obligatio Juris Ecclesiastici, in qua Papa dispensare potest, & sæpè solet, idque vel in casibus specialibus, vel lege generali, Laym. lib. 4. tract. 2. c. 6. nu. 3. q. 2. Vel etiam potest Papa declarare, Jus Divinum de residendo tali casu, propter mutaram materiam vel circumstantiam, non obligare, sicut in votis & juramentis, quæ non est propriè dispensatio, Covarr. lib. 3. var. resol. c. 13. n. 9. Porro ut rectè notavit Fagnan. c. l. n. 18. & seq. Conciliū Tridentinum in cir. cap. 1. noluisse declarare residentiam Pastorum esse ex jure vel præcepto Divino, tanquam articulum vel dogma fidei, ideòque decretum de residentia Pastorum non fuit positū intra Canones ad dogmata fidei pertinentes, sed inter alia decreta de reformatione pertinentia ad mores, neque Ecclesia ullum hæcenus condemnavit ideo, quod docuerit vel affirmaverit, etsi pertinaciter, præceptum de residentia Pastorum esse tantum de jure positivo Ecclesiastico, quod tamen factum esset, si talis articulus ab Ecclesia fuisset definitus.

§. III.

Utrum per consuetudinem induci possit, ut Prælati, alique Clerici non teneantur personaliter residere in Ecclesiis, vel beneficiis curatis, vel non curatis, aut simplicibus?

XIII. Assertio 1. nullā consuetudine, nequidem immemorabili, introduci potest, ut in beneficiis curatis Rector non per se ipsum, nec per alium seu Vicarium resideat, ut ex communi docet Abb. in c. Extirpanda; 30. in repet. §. qui verò de præbendis. Ratio est, quia talis consuetudo est irrationabilis, & cedit in damnum Ecclesiarum, & periculum continet animarum, nemo enim gregis curam gerere potest, nisi præsens sit, vel aliquem habeat loco sui præsentem, saltem ita in propinquo, ut commodè & sine periculo advocari possit.

XIV. Assertio 2. per consuetudinem, saltem immemorabilem, ex justa causa induci potest, ut Parochi, alique, qui curam animarum habent non teneantur personaliter residere in Ecclesiis & beneficiis suis curatis, dummodò Pastorale officium per Vicarium perpetuum, vel etiam per temporalem, & ad nutum amovibilem exerceatur, ita ut grex seu populus ex absentia Pastoris seu Rectoris principalis, nullum notabile damnum spirituale patiatur, ut docet Abb. in cit. c. extirpanda §. qui verò n. 8. & in repet. §. qui verò nu. 13. limit. 3. prout etiam resolvit Navarr. lib. 3. Consil. in consil. 21. h. t. n. 4. & seqq. quem sequitur Laym. cit. c. 6. n. 3. Ratio est, quia consuetudo temporis immemoralis æquipollet privilegio, ita ut quicquid induci potest per privilegium, possit etiam per consuetudinem, l. Hoc jure §. 5. §. aqua ductus ff. de aqua quodid. & estiu. c. Super quibusdam; 26. §. præterea de V. S. At per privilegium Papæ induci potest, ut Rector Ecclesiæ Parochialis non teneatur exercere curam

animarum per seipsum, sed per alium, sicut de facto jure communi statutum est, ut id fiat per Vicarios perpetuos; ergo etiam id induci potest per consuetudinem, saltem immemorabilem.

Contrariam tamen sententiam, quod nec per consuetudinem immemorabilem induci possit, ut quis in beneficiis curatis inserviat per Vicarium, docent plures apud Fagnan. in c. Ex parte; 8. n. 77. h. t. & in c. Cum omnes; 6. n. 36. supr. de constit. Quia cum Beneficiatus curatus sit obligatus ad residendum personaliter, ut per seipsum curam exerceat, ex præcepto juris Divini, & naturalis, non potest per ullam consuetudinem contrarium induci, quæ juri Divino & naturali derogare non potest, ideòq; in Conc. Trident. cit. c. 1. Sess. 23. dicitur, quod talis consuetudo, etiam immemoralis, potius corruptela censenda sit. Verum respondetur, Pastorem seu Curatum obligari ex præcepto Divino, ut exerceat curam pastorem per seipsum, si salus animarum id exigat, ita, ut per alium exerceri non possit, sine gravi detrimento salutis earum, ut ex S. Thom. dictum §. præced. adeòque non potest etiam per consuetudinem immemorabilem induci, ut Pastor per alium exerceat curam populi, si salus animarum ejus præsentiam exigat, cui cura commissa est: alioquin verò, si æquè benè provideri possit salutem animarum per alium, potest absque violatione juris, seu præcepti Divini, per alium Officium pastorale exerceri. Similiter cum dicitur, in Pastore, cui animarum cura commissa est, electam esse operam & industriam personarum; id ita accipi debet, quod non possit, sine justa & gravi causa, alterius operâ uti; vel alium substituere, ut ex infra dicendis de causis excusantibus ab assidua residentia personali Pastorum patebit.

XV. Assertio 3. In dignitatibus non curatis & Canonicatibus Ecclesiarum Cathedralium vel Collegiatarum, potest per consuetudinem introduci, ut nec per Vicarium quidem in ijs resideatur, sed possit Canonicus v. g. in absentia fructus percipere, etiam non constituendo alium, qui loco ipsius Ecclesiæ deserviat, dummodò per talem absentiam, ob paucitatem Ministrorum, cultus Divinus non minuat, & consequenter talis consuetudo Ecclesiæ noxia non sit, ut docet Abb. in cit. c. Extirpanda; 30. in prime. n. 8. de præben. idque sumitur ex c. Cum omnes; 6. junct. Gl. fin. de Constit. & tenent plures alij apud Fagnan. ibid. n. 18 & 19. quia quilibet Clericus, cum in sortem Domini sit assumptus, inseruit Ecclesiæ universali.

Veruntamen hujusmodi consuetudo inserviendi per substitutum, & percipiendi fructus in absentia, in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, sublata est per Concilium Trident. c. 12. §. præterea Sess. 24. de reform. ubi dicitur: obtinentibus in Cathedralibus Ecclesiis & Collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas aut portiones, non liceat, vigore cujuslibet statuti aut consuetudinis, ultra tres menses, quolibet anno, abesse, Fagnan. c. l. n. 21. ubi tamen non videtur exclusa consuetudo immemoralis, de qua ibi nulla fit mentio expressa, & in multis locis hæc Constitutio usu non est recepta, ut supra dictum.

XVI. Assertio 4. Valida est consuetudo, quæ in omnibus fermè Ecclesiis obtinuit, vi cujus, per

§. III.

*An ad breve, & modicum tempus
Episcopi, vel Parochi ab Eccle-
sias suis licite abesse pos-
sint.*

sonalis residentia in simplicibus beneficiis non requiritur, etiam in ijs, quæ propriè in titulum dantur, sed Clerici, etiam in absentia, fructus percipere possunt, ut docet *Abb. in repet. cit. §. qui verò n. 31. de præbend.* & est communis sententia DD. nam cum constet, quod Clerici simplicia beneficia obtinentes, non jure Divino, & naturali, sed Ecclesiastico tantum teneantur residere in suis Ecclesijs, per contrariam consuetudinem huic juri derogari potest: dummodò alij substituantur, qui, locò ipsorum Ecclesijs inserviant, *Rebuff. in praxi tit. dispensatio de non resi-* dendo n. 8. *Azor. p. 2. lib. 7. c. 3. q. 1. §. quæ res in idem* Imò per consuetudinem etiam quorundam locorum inductum est, ut neque per se, neque per Vicarios in quibusdam beneficiis simplicibus residere necesse sit; dummodò tamen Ecclesiæ illæ alijs necessarijs ministris non careant, & diminutio cultûs Divini per hoc non introducatur, atque absentia hujusmodi beneficiariorum eis non præbeat otiosè vagandi libertatem: nam jus naturale solum requirit, ut Ecclesiæ necessarii sibi ministerio non destituatur: quod autem beneficiarius quisque per se, vel per alium inservire debeat, etiam cum aliunde Ecclesiæ commodè inservitur, id solum Jure Canonico statutum est, cui per consuetudinem derogari potest, *Azor. c. l. q. 2.*

XVII. Notandum hic præterea primò, si consuetudo legitime præscripta contra Jus Commune, ut simplices beneficiarii residere non teneantur, incipiat tendere in notabile alicujus Ecclesiæ detrimentum, quia caret idoneis, & necessarijs Ministris, hoc casu, Episcopus, condendo novum statutum, talem consuetudinem abrogare potest, requisito prius consensu Capituli, quem si neget, potest Episcopus nihilominus procedere, & per statutum consuetudinem tollere, nam consuetudo, quæ incipit esse Ecclesiæ perniciofa, tolli debet, cum & privilegium alicui concessum, si noxium esse incipiat Ecclesiæ vel Reipubl. revocari possit, neque verò Capitulum bonum Ecclesiæ impedire potest. Si verò consuetudo illa non residendi non cedat in grave damnum Ecclesiæ, quia hæc abundat Canonis, vel quia absentes per Vicarios inserviunt Ecclesiæ, tunc requiritur consensus, saltem majoris partis Capituli, ad tale statutum faciendum, cum per consuetudinem illam beneficiarii jus quoddam non residendi sit acquisitum, dummodò non in commodum proprium, sed Ecclesiæ, ab Episcopo, cum majore parte Capituli, id statuatur, *Abb. in c. Ad audientiam 3. 15. n. 4. h. t.*

Notandum secundò, Si per diuturnam consuetudinem sublata sit obligatio residendi, potest ea de novo per contrariam consuetudinem, & quidem breviori tempore, videlicet X. annis, introduci, ut docet *Gl. in c. ult. V. Consuetudo de consuet.* in 6. ubi generaliter ait, si consuetudo non sit contra jus, sive juri non resistat, sufficit ad ejus inductionem tempus longum, scilicet X. annorum.

Notandum tertio. Si dubitetur, an beneficium aliquod requirat personalem residentiam, necne, judicandum est pro parte affirmativâ, juxta c. Cum dilectus 3. de consuet. juncta *Gl. V. Jure communi*, idque ob favorem juris communis, secundum quod interpretatio in dubio facienda est, præsertim si etiam in alijs locis ejusdem Diocesis, vel Provinciæ, talia beneficia residentiam requirant.

XVIII. Assertio 1. Episcopi possunt, quot annis, sive continuè, sive interruptè, à suis Ecclesijs Cathedralibus, ad duos, vel ad summum ad tres menses abesse; quia qui aliquantisper, sive ad modicum tantum tempus absunt, ex veteri Canonum sententia non videntur abesse, parum enim secundum Canones, & Leges pro nihilo reputatur: dummodò id æqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento, scilicet gravi, prout habetur statutum in Concilio Tridentino *Sess. 23. c. 1. §. Quoniam autem de reform.* ubi insuper eosdem admonet, & in Domino hortatur Concilium, ne per illius temporis spatium, Dominicis Adventus, Quadragesimæ, Nativitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes, item & Corporis Christi diebus, ipsi ab Ecclesia Cathedrali ullo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua Diocesi eos aliò vocent,

XIX. Assertio 2. Parochi quoque, aliique curam animarum habentes, singulis annis, non nisi tempore bimestri abesse possunt: ultra duos verò hos menses, nisi ex gravi causa per Episcopum prius cognita, & probata, abesse non possunt, debetque discedendi licentia in scriptis, gratisque concedi, ipsique Parochi, qui ultra bimestre absunt, locò sui, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione, relinquere debent, ut decernit Concil. Trident. c. l. §. Eadem omnino.

XX. An autem etiam ad absentiam duorum mensium, necesse sit, ut à Parochis licentia Episcopi impertetur, ibidem clarè non exprimitur. Negat Navarrus in *Man. c. 25. n. 51.* & probabile censet *Azor. cit. lib. 7. c. 4. q. 10.* quia id jure antiquo licebat, sicut colligi videtur ex c. presentium 3. caus. 7. qu. 1. Quod Jure novo expresse correctum esse nuppiam legitur. Idque confirmant etiam ex Concilio Tridentino c. l. ubi dicitur, quod qui aliquantisper tantum absunt, non videntur abesse, quia statim reversuri sunt: id verò tempus modicum seu moderatum absentia definit Concilium esse duos vel summum tres menses: postea verò subjungit, eadem, quæ de Episcopis dicta sunt, etiam de Parochis, alijsque inferioribus curatis accipienda esse: quare quod postea dicitur, discedendi licentiam Parochis, causâ per Episcopum cognita, non ultra duos menses, nisi ex causa gravi concedendum esse, intelligunt DD. isti, de alijs duobus mensibus, præter duos, aut tres ipsorum Parochorum conscientijs relictos. Contrariam verò & affirmativam sententiam tenent *Less. cit. c. 34. n. 159. Garc. p. 3. de benef. c. 2. n. 22. Piascius in praxi Episc. p. 2. c. 3. art. 3. n. 34.* Idque colligi videtur ex verbis Concilij Trident. c. l. ubi ait, discedendi licentiam in scriptis gratisque concedendam, ultra bimestre tempus, sine gravi causa, non obtineant, ergo videtur Concilium decernere etiam licentiam discedendi ad duos menses dari debere Parochis ab Episcopis, quamvis sine scripto ea concedi possit, & ad eam dandam.

dam gravis causa non requiratur, sed sufficiat quævis causa iusta, veluti recreationis, vel visitandi propinquos. Porro in hac re securissimum esse cuiusq; Diocesis statutum vel consuetudinem sequi, ait *Laym. cit. c. 6. n. ult.*

XXI. Illud certum est, quod Parochus, vel alius inferior Curatus, etiam non petita licentia ab Episcopo, abesse possit ad modicum tempus, ita ut statim sit reversurus, *arg. l. 3. ff. de divortijs ibi: Si brevi reversa est uxor, non divorsisse videtur*: dummodo interim Ecclesia, cuius cura ei incumbit, notabile damnum non patiatur. In qua re tamen consideranda est qualitas causæ, præjudicium, seu damnum Ecclesiæ, facilitas, aut difficultas perendi licentiam, ad hoc, ut determinari possit, an Beneficiatus, etiâ curatus, abesse possit, etiam non petita licentia Superioris sui, ut notat *Abb. in c. Relatum; 4. n. 6. h. t.* Verumtamen si talis necessitas occurrat, quæ dilationem non patitur, ita ut ob distantiam loci parochus Episcopum adire non possit, ad impetrandam facultatem discedendi, licitum est ei abesse, etiam ultra tempus bimestre, & sine consensu Episcopi, ob periculum in mora: debet tamen hoc casu, quamprimum Ordinarium de discessu suo, & occurrente necessitate certiorum facere, ut de causa cognoscat, & det licentiam, *Garc. c. l. n. 34.*

Ex dictis colligitur, tempus longum, vel breve absentia, respectu diversorum locorum, statutorum, ac personarum, diversimodè æstimari. Quare licet Concil. Trident. absentiam per duos aut tres menses, non censuerit longum esse, tamen in Parochis longa videri potest; quia tanto tempore Vicarium ipsimet sibi constituere non possunt, sicut Episcopus non potest Vicarium in sua Diocesi relinquere.

Porro quanto tempore, juxta Concilium Trident. *Sess. 24. c. 12.* singulis annis abesse possint Canonici, & Præbendarii, in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis, dictum est supra *n. 6.*

§ IV.

De causis à continua residentia excusantibus.

XXII. Quenam sint iustæ causæ à continua residentia excusantes, expressum habetur in Concilio Trident. *Sess. 25. c. 1. de reform.* ubi quatuor enumerantur, videlicet Christiana charitas,urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reip. utilitas, *Axon. p. 2. l. 7. c. 4. q. 4.* Ad primam causam Christianæ charitatis, ob quam Parochus vel alius à sua Ecclesia vel beneficio, cum consensu Papæ, vel Ordinarii, abesse potest, pertinet, si Parochus, vel alius Curatus absit à loco beneficii, causâ succurrendi spiritali salutis proximorum, v. g. ut graves inimicitia, aut lites inter aliquos ortæ componantur, *Laym. cit. c. 6. n. 4.* dummodo absentia non cedat in notabile detrimentum commissæ plebis, quippe cum Curatus ex iustitia obligatus sit ad subveniendum suis ovis, non item alijs, *Barbos. de Offic. Episc. alleg. 3. n. 6.*

XXIII. Ad secundam causam urgentis necessitatis spectat bellum, & hostium incursiones, *arg. c. Pastoralis; 42. caus. 7. q. 1.* vel propter aëris intemperiem, aut sævientem pestem, vel corporis infirmitatē,

si in loco parochiæ curari non possit, *c. Presentium; 3. caus. 7. q. 1. c. Ad audientiam; 15. ibi: illis exceptis, quos infirmitas excusat, h. t.* non potest tamen Parochus etiâ tempore grassantis pestis, plebem suam deserere, nisi idoneum substitutum relinquat, & plebis curam etiam absens non omnino negligat, *Rebuff. in pract. benef. cit. tit. dispensatio de non resid. n. 30. & 31. Laym. l. 2. c. 3. tr. 3. c. 3. n. 3.* Item parochus à loco beneficii abesse potest per aliquod tempus, propter capitales inimicitias, quas ibi habet cum Domino v. g. vel Præfecto loci donec discordia sit composita, *Gl. fin. in c. ult. h. t. Azor. cit. l. q. 4. §. ad secundum caput*: potest autem ac debet hoc casu Episcopus interdum Vicarium idoneum constituit, v. g. per annum, si Parochus extra culpam esse videatur, qui locum Parochi inserviat Ecclesiæ, assignatâ ei ex illius fructibus mercede, ut docet *Quaranta in summa Bullar. V. Residentia; §. Que verò sint; n. 76.* addit aliqui, quod parochus, vel alius Curatus, etiam ob causam piæ peregrinationis, maxime ex voto, abesse possit, impetratâ tamen licentiâ Prælati, *c. Relatum; 4. junct. Gl. V. Prælatiura h. t. & alij apud Garc. p. 3. de benef. c. 2. n. 393.* Verum contrarium esse dicendum, monet *Garc. c. l. n. 394.* eo quod peregrinatio etiâ ex voto suscepta non fit ex causis jure expressis, excusantibus à residentia, seu presentia, ultra tempus absentia à Concilio Tridentino permillum, ad lucrandos fructus præbendæ, juxta declarationem Congregat. Concil. ibid.

XXIV. Ad tertiam causam excusantem à residentia, videlicet ob debitam obedientiam pertinet, si Beneficiarius mandato Papæ avocetur, ut in ejus servitio sit: Nam Beneficiarius, qui Romæ in servitio Papæ occupatur, pro presentibus in Ecclesia sua haberi debent, ita ut lucrentur fructus præbendæ: non obstante contrariâ Constitutione Episcopali, vel Capituli, ut statuitur in *c. Cum dilectus; 14. h. t.* Cum enim in Ecclesia Merens à Capitulo statutum factum fuisset, ut Canonici absentes nihil perciperent, (vel saltem certâ parte fructuum privarentur) M. Otto ejusdem Ecclesiæ Canonicus, inter familiares Papæ existens, fructus beneficii sui petijt, quos ipsi Capitulares Canonici denegârunt. Quare rescribit, & mandat eidem Honorius III. ut dum dictus Otto commoratur in suo servitio, fructus præbendæ suæ ipsi tribuant, non obstante statuto illo; quia qui in obsequio Papæ sunt, non minus censendi sunt inservire suæ Ecclesiæ, quàm si presentes essent; quia per illos, dum in Romanæ Sedis servitio occupantur, non minus negotia omnium Canoniorum, (sive particularis suæ Ecclesiæ) sæpè promovenunt. Idem habetur in *c. Ad audientiam; 15. h. t.* ubi à statuto, quo privantur non residentes, excipiuntur etiam ij, qui in Apostolica Sedis servitio occupantur. Ratio decisionis est, quia cum Ecclesia Romana sit universalis, & omnium Ecclesiarum Mater, & Magistra, ideo qui in Ecclesia Romana obsequio versantur, & ei servant, censentur etiam inservire, & prodesse alijs Ecclesijs particularibus, ut notat Imola hic *n. 3.* eo quod honor & utilitas Ecclesiæ universalis, & matriæ quodammodo etiam redundat in alias particulares Ecclesias subiectas, *arg. c. Bone; 3. de postul. prælat.* unde dici solet, Clericum Romæ residentem ubique residere.

XXV. Notandum hic primò Clerici Beneficiarii absentes occupati in servitio Papæ pro residentibus

ribus haberi, adeoque & fructus Beneficiorum percipere debent; non obstante statuto contrario loci particularis: tum quia inferior Papæ non potest quippiam statuere contra Jus commune Canonicum, secundum quod tales pro presentibus habendi sunt, juxta hoc c. tum quia non valet statutum, per quod Superioris potestas, & jurisdictio impeditur, ut docet *Bart. in l. omnes 9. n. 27. ff. de just. & jure*, nisi Superior scilicet tale statutum approbet: per tale autem statutum privans absentes, propter servitium Papæ, fructibus Beneficiorum, impediretur potestas Superioris; videlicet Papæ.

Notandum secundò. Quod dictum est, occupatos in servitio Papæ habēdos esse pro residentibus in propria Ecclesia, cum servant Ecclesiæ universali, id non debet extendi ad omnes, qui in Curia Romana commorantur, sed de ijs solum intelligi debet, qui ex mandato Papæ ibi morantur, & in Divinis Officijs vel Ecclesiasticis negotijs, Papæ obsequium seu auxilium præstant; non item de ijs, qui propria voluntate, & principaliter ob suum commodum, & lucrum in Curia Papæ versantur, v.g. *Notarij arg. l. Reipubl. 36. ubi dicitur*, Reipubl. causā eos solos abesse intelligimus, qui non sui commodi causā, sed coacti absunt, videlicet propter publicam necessitatem, aut præceptum Principis, & *l. Non veres 41. ff. Ex quibus causis majores & c. Silvest. V. Residentia; q. 7. dicto 2. Rebuff. c. l. num. 32. & 33.* Porro Cantores Capellæ Pontificiæ sunt veri familiares Papæ, ac proinde illis debentur fructus Canonicatum, ac Præbendarum suarum in absentia, prout resolutum fuit à S. Congreg. Concil. ut refert *Barb. in Collect. in cit. c. Cum dilectus; n. 1. h. t.* ubi addit, non obitare, quod hujusmodi Cantores recipiant salarium; quia hoc non excludit, quominus verè præsentem servitium, & obsequium Papæ.

Notandum tertio. Episcopi, Parochi, & alij Beneficij curati non possunt longo tempore in servitio Papæ Romæ detineri absentes à suis Ecclesijs, nisi ex causa gravis necessitatis, vel majoris utilitatis publicæ, cum enim Curati ad residentiā obligentur ex jure Divino, vel naturali, non potest Papa in eo, sine gravi & justa causa, dispensare, seu potius declarare, illud hic & nunc non obligare. Aliud est de Canonicis, & alijs Beneficiarijs non curatis: cum enim hi Jure tantum positivo, & Canonico ad residendum teneantur, hoc ipso, quod Papa sciens mandat, eos sibi inservire, censetur tacite cum ipsis dispensare, ut absint à suis Ecclesijs, & quamvis Papa sine justa causa dispense, valida erit dispensatio; cum tantum sit relaxatio Juris Canonici, *Azor. cit. c. 4. q. 3. §. Quinta causa est.*

Notandum quarto. Familiares Papæ existentes in servitio Papæ, non percipiunt distributiones quotidianas, sine speciali privilegio Papæ, *Abb. hic n. 5. Garc. cit. c. 2. n. 38. & seq. Bart. c. l. n. 9.*

XXVI. Præterea ad secundam causam excusantem à continua residentia etiam pertinet, si aliqui ex Canonicis à proprio Episcopo in auxilium, seu servitium suum ascendantur, tunc enim, etiam si absentes sint, pro residentibus, vel presentibus habentur, & fructus Beneficiorum integrè, & sine subtractione recipere debent, prout habetur in *c. De catero; n. 3. h. t.* Ubi Papa Alexander III. statuit, ne Canonici, dum sunt in servitio Episcopi, quicquam sub-

trahatur, vel auferatur, quod de Communitatis beneficio ipsis debetur: nisi fortè sint victualia, quæ absentibus dari non solent.

Ubi notandum primò, quia Papa in hoc. tantum loquitur de Canonicis: sequitur, quod Episcopus Parochos, vel alios Curatos non possit abstrahere à suis Ecclesijs, & illos occupare in suo, vel Ecclesiæ Cathedralis servitio, saltem sine gravi causa, ut ex *Quaranta c. l. tradit. Barbos. hic n. 3.* de quo plura infra.

Notandum secundò. Canonici absentes propter servitium Episcopi, lucrantur quidem proventus, seu fructus grossos, ut vocant, Præbendarum suarum, qui scilicet ex communi massa (quæ & Mensa Capitularis dicitur,) ab Oeconomo singulis Canonicis annuatim distribuuntur: non autem lucrantur victualia, sive distributiones quotidianas, quæ interdum in pecunia, interdum in esculentis, & poculentis consistunt, & non nisi presentibus in Ecclesia dari solent, *Abb. hic n. 3.* An autem dispositio hujus c. procedat, non tantum de Canonicis Ecclesiarum Cathedralium, sed etiam Collegiarum, cum indifferenter, seu generaliter loquatur de Canonicis, & utrum non solum in Episcopis, sed etiam in alijs Prælatibus inferioribus locum habeat, infra dicitur.

XXVII. Poterò similis priori Constitutio extat in *c. Ad audientiam; n. 5. h. t.* ubi habetur, quod in Ecclesia Meldensi Constitutio erat facta, & à Canonicis juramento, ac insuper Auctoritate Sedis Apostolicæ confirmata, ut Canonici, qui in eadem Ecclesia non residerent, fructus præbendarum suarum non reciperent, exceptis illis, qui ob infirmitatem excusantur: vel qui in Apostolicæ Sedis servitio occupantur: (vel quos in legitimam peregrinationem, aut studium literarum abesse contigerit, prout habetur in integra lectione hujus c.) quare Decanus & Capitulum Meldense, vi hujus Constitutionis, Canonici, qui in servitio Episcopi occupati erant, subtrahebant fructus Præbendarum suarum. Re hac delatā ad Papam Honorium III. Is respondit, & decrevit, quod duo Canonici in Episcopi sui servitio existentes Præbendarum suarum fructus integrè percipere debeant, cum absentes dicendi non sint, sed presentes, qui in Episcopis, ejusque Ecclesiæ servitio commorantur.

XXVIII. Ratio decisionis est, quia statutum disponens circa materiam Jure communi determinatam, sive de qua disponit Jus commune, recipit omnes conditiones, seu limitationes ejusdem juris, ac proinde debet intelligi secundum Jus commune; ut ab eo non recedat, ut docet *Abb. in cit. c. Cum dilectus; n. 5. & in cit. c. Ad audientiam; n. 2. h. t. & Gail. lib. 2. obs. 33. n. 3.* ubi ait, quod statuta generalia accipiant interpretationem declarativam à Jure communi. Exemplum habetur in eodem hoc c. ubi mentio fit de statuto Diocesano jurato, quod etiam approbatum fuit à Sede Apostolica, ut Canonici non residentes non percipiant fructus Præbendarum suarum, exceptis quibusdam casibus, videlicet infirmitatis, & si detineatur in servitio Sedis Apostolicæ: in quo statuto tamen non erat exceptus alius casus, qui Jure communi etiam est exceptus, nempe ut Canonici, qui existunt in servitio Episcopi, debeant, etsi absentes, percipere fructus Præbendarum suarum: ideoque iste casus debet intelligi esse exceptus etiam in sta-

in statuto illo, licet non fuerit in eo expressus, sicut exceptus est Jure communi; nam licet alias casus expressus sive exceptus à Regula, Lege seu statuto, confirmet illud, quoad alios casus non expressos, sive non exceptos, ita ut hi comprehensi censeantur in Regula, Lege vel statuto, ut tradit *Gl. Communiter recepta; in c. Dominus; 6. caus. 32. q. 7.* Si tamen statutum quoddam casus Juri communi conformes excipiat, qui nimirum etiam Jure communi sunt excepti: tum idem exempli causâ factum esse intelligi debet, ita ut etiam ad alios similes casus, qui in statuto non sunt expressi, eodem tamen communi jure sunt excepti, propter identitatem rationis extendi debeat tale statutum, *Abb. in cit. c. Ad audientiam; n. 2. h. t. & Alex. de Nevo, ibid. n. 2. 3. & 4.* Id ipsum confirmatur ex doctrina *Bartoli in cit. l. omnes populi ff. de justit. & jure n. 61.* ubi dicit, quod argumentum à contrario sensu (quando videlicet uno casu in statuto v. g. expresso, infertur contrarium esse sentiendum de casu non expresso) non habeat locum, si casus ille non expressus sit decisus à Jure communi: tunc enim dicendum est, quod casus omittus remaneat sub dispositione Juris communis, juxta *Gl. receptam in l. Si cum dotem; 25. junct. Gl. marg. ff. solut. matrim. A. g. c. pen. de injurijs.* Similiter si statutum disponat circa materiam Juris communis, tunc à casu vero debet extendi etiam ad casum fictum, seu qui talis est, non secundum rei veritatem, sed juris interpretationem, quia scilicet à Jure communi pro vero habetur, seu vero æquiparatur, *Bart. c. l. n. 62. Abb. in cit. c. Cum dilectus n. 5. & seq. n. 2. h. t.* ut in exemplo supra allato, nam quia statutum erat confirmatum à Papa, ut Canonici absentes, seu non residentes fructibus Beneficiorum privarentur, ea pœna non est extentenda ad duos Canonicos, qui in servitio Episcopi detinentur: quia hi secundum Juris communis interpretationem, cui statutum particulare se conformare velle censetur, non pro absentibus, sed presentibus, seu residentibus reputantur. Aliud verò dicendum est, si sit statutum contra Jus commune, & odiosum, tunc enim dispositio in casu vero non debet extendi ad casum fictum; quia verba propriè plerumque accipi, neque ultra propriam significationem extendi debent: & sic casus non exceptus censetur inclusus: quod tamen *Alex. de Nevo c. l. n. 5.* intelligendum esse ait, quando aliàs statutum nihil operaretur ultra Jus commune, nam alioqui interpretari debet, ut quantum fieri potest, minus lædat Jus commune.

XXIX. Caterum circa id, quod dictum est, duos Canonicos existentes in obsequio sui Episcopi haberi pro presentibus, & percipere fructus Canoniciatum, præter distributiones quotidianas, juxta *cit. c. De cætero; & c. Ad audientiam; h. t.* Notandum præterea primò, quod utrique huic Constitutioni non sit derogatum per Conc. Trid. *Sess. 24. c. 1. de reform. §. Præterea;* ubi decernit, quod omnes Canonici non possint abesse ultra tres menses ab Ecclesijs suis, quolibet anno, vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis, quia sicut Lex generalis prior non tollitur, sed limitatur, & determinatur per Legem posteriorem specialem: ita etiam Lex generalis posterior limitatur, & determinatur per Legem priorem specialem, *l. Sed & 28. ff. de legib. cum ergo Constitutio prædicti Concilij sit generalis, & dicta duo capp. sint Leges specia-*

les, eis non derogatur per illam, sed per hæc ea limitatur, ut docet *Navarr. lib. 3. consil. 1. n. 2. h. t. Garc. p. 3. c. 2. n. 346. juxta declarationem Cardin. ibid. n. 347.*

Notandum secundò, Episcopos non potest ultra duos Canonicos occupare in suo servitio, ob Ecclesiæ bonum; quod si plures velit, requiritur etiam Capituli consensus, *Abb. in cit. c. De cætero; n. 3. h. t.* quem tamen negare non debet, si necessitas, vel utilitas Ecclesiæ, & sine notabili detrimento Ecclesiæ Cathedralis, quia alioquin abundat Canonicis, & sufficientes habet Canonicos pro servitio Ecclesiæ, id fieri possit, *Rebuff. c. l. n. 37.* Adde quod nec duos Canonicos Episcopus secum habere potest, si idcirco cultus Divinus, & necessarium Ministerium Ecclesiæ impediretur, *Rebuff. c. l. n. 41.*

Notandum tertio, ut duo Canonici, tanquam Episcopi familiares, pro residentibus habeantur, & fructus Beneficij etiam absentes percipiant, non debent versari in ejus obsequio, & familia ob suum privatum commodum: sed neque ob privatum commodum, aut solatium ipsius Episcopi, v. g. ut venationibus cum ipso intersint: sed debent ita Episcopo servire, seu assistere, ut eorum servitium in Ecclesiæ Cathedralis commodum cedat, ut clarè colligitur ex *cit. c. Ad audientiam; in fine:* hoc ipso autem quod aliquis Clericus servit Episcopo, juvando ipsum in negotijs ad Episcopale ejus Officium pertinentibus, ut si v. g. fungatur munere Sacellani, vel Consiliarii apud ipsum, censetur servire ipsi Ecclesiæ Cathedrali, ut docet *Gl. fin. ibid.* propter unionem videlicet, quæ est inter Episcopum ejusque Ecclesiam, veluti inter Caput, & reliqua membra ejusdem Corporis.

XXX. Notandum quartò, quamvis aliqui velint, quod non solum Canonici Ecclesiæ Cathedralis, sed etiam Ecclesiarum Collegiarum Civitatis, vel Diocesis, gaudeant privilegio hoc, ut absentes, ob servitium Episcopi, possint fructus Beneficiorum suorum percipere, eo quod *c. de cætero; §. h. t.* indistinctè loquatur de Canonicis: inc. verò *Ad audientiam;* sermo sit de Canonicis Cathedralibus; quia casus de illis fuit propositus Pontifici, ut tradit *Barb. in cit. c. De cætero; n. 4.* & alij apud ipsum: nihilominus tamen probabilius est, quod in *cit. c. De cætero:* sermo sit etiam de solis Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, ut patet ex *Gl. In casu.* Et ratio est, quia alij Canonici Ecclesiarum Collegiarum, sicut etiam inferiores Beneficij, non ita ab Episcopo ad servitium suum assumi possunt, ut occupati in ejus servitio etiam absentes pro residentibus haberi debeant, & fructus suarum Præbendarum percipere: ut docet *Abb. in cit. c. Ad audientiam; n. 8. Laym. lib. 4. tract. 3. c. 6. n. 6.* quia utrumque c. tantum loquitur de Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, ac proinde concessio illa seu privilegium Juris, ut absentes habeantur pro presentibus, quoad fructus percipiendos, cum sit exorbitans à regula communi, & per juris fictionem contra veritatem inducta, non debet extendi ad alios casus, præsertim disparatos seu non similes. At verò dispar est ratio, in proposito isto casu, inter Canonicos Cathedralis, & alios Beneficiarios non Canonicos, vel saltem non Cathedrales, quia Episcopi, & Canonici Ecclesiæ Cathedralis atque inter se uniantur, tanquam Caput, & proxima membra, non item

Item Canonici non Cathedralis cum Episcopo, ut notavit etiam *Abb. in c. Cum dilectus* 3. 14. n. 7. h. t. idēque Canonici Cathedralis existentes in servitio Episcopi, juris fictione censentur præsentēs; & servitio ipsi Ecclesiæ Cathedrali & Capitulo, *Arg. c. Requisivisti* 3. 15. de testam. qualis unio non reperitur inter Episcopum, & alios non Canonicos Cathedralis, aliōsque Beneficiarios inferiores, & consequenter neque inter illos locum habet fictio juris ex illa unione orta.

Excipi debet, nisi Beneficiarius, qui non est Canonici Cathedralis, occupetur ab Episcopo, vel aliō mittatur ob urgentem necessitatem; quia ex Cathedralibus Canonici idoneum habere non potest ad tale obsequium, vel ob communem utilitatem Diocesis, vel Ecclesiæ Cathedralis; quia præ ceteris ad hoc idoneus & industrius censetur; tum enim etiam absens fructus sui Beneficii percipere debet, cum nemini officium suum debeat esse damnosum, *c. Cum non deceat* 3. 30. de elect. in 6. *Abb. in cit. c. Ad audiendam* 3. num. 8. *Garc. cit. c. 2. n. 370.* & alij apud ipsum.

Notandum quintō. Probabile est, quod non tantum Episcopi, & Archiepiscopi, quoad Clericos suæ Diocesis; non autem suorum Suffraganeorum, & Legati Sedis Apostolicæ, quoad suam Provinciam: sed etiam Prælati inferiores, v. g. Ecclesiæ Collegiatarum Rectores, Canonicos suæ Ecclesiæ, saltem unum assumere possint, & occupare in suo obsequio, ita, ut etiam absens fructus Beneficii sui percipiat; quia hoc cap. generaliter loquitur, & non apparet, cui loquatur, & eadem videtur esse ratio, ut docet *Abb. in cit. c. De cetero* 3. num. 3. h. t. *Navarr. in consil. 2. h. t. Garc. cit. c. 2. n. 381.* ubi n. 382. hoc extendit, quod idem sit in Legato Sedis Apostolicæ, & Archiepiscopis, quoad Clericos suæ Diocesis. Verū tamen rectius dicitur, distinguendum esse inter Prælatos exemptos, sive immediate Sedi Apostolicæ subiectos, & inter non exemptos; quia Prælati exempti habent quasi Episcopalem jurisdictionem in suos subditos, & æquiparatur Episcopo, atque absolute loquendo, est Ordinarius Ecclesiæ suæ; idēque ob identitatem rationis, talis facultas etiam ipsi concessa esse, censi potest. Secus verò dicendum esse videtur de alijs Prælati inferioribus Episcopo, & non exemptis; nullum enim jus, reperitur vel afferri potest, quo ipsis concessa sit talis licentia assumendi unum, vel plures ex suis Capitularibus, cum privilegio percipiendi fructus Beneficiorum suorum, etiam in absentia. Ex iusta tamen causa, si necessitas, vel utilitas Ecclesiæ hoc exigat, poterit etiam Prælati non exempti, saltem unicum Canonicum Ecclesiæ suæ in Adjutorem suum, sive pro obsequio suo assumere; ut docet *Navarr. c. l. n. 1.* Ratio est; quia Prælati quilibet, & Capitulares faciunt unum Corpus, tanquam caput cum membris; idēque par est, ut membra adjuvant suum caput, si hoc operæ eorum indigeat.

XXXII. Porro ob eandem rationem valde etiam probabile est, quod neque Legatus Papæ Canonicos, sive Cathedralis, sive Collegiæ Ecclesiæ suæ Provinciale, possit assumere in servitium suum, cum eo privilegio, ut etiam absentes pro præsentibus habeantur, quoad fructus percipiendos: quia non est eadem ratio in Legato Apostolico, quæ in Episcopo, vel simili Prælati, qui cum Canonicis unum Corpus efficit; idēque obsequium, quod ipsi præstant, censentur quasi pro-

pria Ecclesiæ præstare: cuiusmodi conjunctio, seu unio non apparet inter Legatum Papæ & Capitulares Cathedralis, vel Collegiæ Ecclesiæ; idēque neque ob identitatem rationis, illa juris concessio ad servitium Legati extendi potest, ut docet *Abb. in cit. c. Cum dilectus* 3. num. 6. h. t. *Laym. cit. c. 6. §. Sed numquid.*

XXXIII. Denique quarta causa excusans à continua residentia est evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas; si nimirum Beneficiarius etiam Curatus, pro magno commodo Diocesis vel Reipubl. cuius membrum est, abesse debeat: veluti, si absit vocatus ad Synodum Generalem, vel Provinciale, vel Diocesanam, *Arx cit. c. 4. q. 4. in fine.* Vel si absit ad prosequendam litem super iuribus sui Beneficii vel Ecclesiæ, cui est incorporatus, & ad ea defendenda, ut est casus in *c. Ex parte* 3. 13. h. t. *Navarr. lib. 3. consil. 14. n. 1. h. t.* Huc etiam spectat, si Curatus, vel alius Beneficiarius ad residentiam obligatus, absit studiorum causa; potest enim interim in absentia fructus Præbendæ suæ percipere, juxta *c. Relatum* 4. ibi: vel studio literarum, & *c. Tue* 3. 12. ibi: quibus studiorum gratia est indultum, ut in absentia sua fructus percipiant Præbendarum suarum; h. t. de quopura §. seq.

§. V.

An, & quâ ratione Clerici possint abesse à suis Ecclesiis, vel Beneficiis, ob causam studiorum?

XXXIV. Assertio 1. Beneficiarij, etiam Curati, possunt quinque annis in Universitate aliqua, Theologia (vel Juri Canonico) prout DD. omnes communiter extendunt) studere, & quamdiu voluerint, docere; ita, ut fructus Beneficiorum suorum in absentia integrè percipere possint; prout statutum habetur in *c. ult. inf. de Magistris*; exceptis tamen quotidianis distributionibus; ut notat *Gl. ibid. V. Integre.* Neque verò ad hoc requiritur licentia Episcopi vel Prælati: cum enim ea facultas, seu privilegium à Papa Jure communi concessum sit, sine alia licentia ab Episcopo impetrata, tam studentes, quam docentes uti eo possunt; ut tradit *Gl. in cit. c. ult. V. Licentia*; quamvis hoc idcirco Episcopo intimandum sit; ut idoneum Vicarium substituere possit, si curatus sit Beneficiarius, qui docet vel studet, *Navarr. in man. c. 25. num. 125.* Quare si Episcopus impedire velit, quò minus Curatus, qui non sufficienter in his disciplinis instructus, & ad studia idoneus est, ijs operam dare possit, is poterit tanquam gravatus appellare; quandoquidem indultum à Jure Beneficium non est alicui auferendum; juxta *Reg. jur. 17. in 6.* Ideo autem absolute concessum est etiam Clericis curatis docere in scholis; quia docendo plus Ecclesiæ profunt, quam serviendo in Ministeriis Ecclesiasticis; quandoquidem facere idoneos Ecclesiæ Ministros, melius est, quam ministrare, *Laym. cit. c. 6. n. 5.*

XXXV. Præterea in *c. Cum ex eo* 3. 34. de elect. in 6. concessum est, ut Episcopi, ac similes Prælati cum obinentibus Ecclesiis parochiales dispensare possint ad septennium, causâ studij literarum; & quidem in quacunque Facultate, etiam Grammatica, juxta *Gl. ibid. V. Literarum.*

E

Notari.

Notandum primò. Ut Beneficiarius, ratione studiorum (exceptis studiis Theologiae & Juris Canonici, de quibus supra) abesse, & redditus suos interim percipere possit, requiritur licentia Episcopi; ut tradit *Gl. in c. Relatum*; 4. *V. Prælatorum*; h. t. & colligitur ex eodem c. ubi dicitur, quòd Clerici abesse possunt, cum licentia Prælatorum suorum, vel studio literarum, vel ob aliam causam honestam, ubi alternativa vel referri debet, non ad licentiam, sed ad alias honestas causas; ut notat *Barb. in cit. c. Relatum*; n. 7. ubi *Gl. V. Prælatorum*; ait, quòd Clericus, sine licentia Prælati sui, abesse non possit, etiam ex iusta causa; & quidem non sufficit licentiam esse petitam, sed debet esse obtenta. *Abb. ibid. n. 5.* Ratio est; quia ad Episcopum, vel similem Prælatum pertinet examinare; num Beneficiarii aetas, ingenii aptitudo, aliæque qualitates permittant, ut ad studia mittatur: neque enim dispensare, vel licentiam dare debet, nisi idoneis ad studia, de quibus sperari potest, quòd post absoluta studia, uberioribus Ecclesiæ fructus allaturi sint, quibus compensatur iactura, si quam Ecclesia, in qua instituti fuerunt, patiatur. *Gl. in cit. c. Cum ex eo*; *V. Literarum*, & *Io. Monach. ibid. n. 1.*

XXXVI. Notandum secundò. Facultas dispensandi Episcopis concessa, ut causâ studiorum Parochi in absentia fructus suæ Ecclesiæ percipere possint, locum etiam habet in obtinentibus Beneficia simplicia, v. g. Canonici: idque ob maiorem rationis; nam, si potest Episcopus dispensare in graviore casu, poterit etiam in minore. *Abb. in c. Tuæ*; 12. n. 6. h. t. & hoc praxis etiam confirmat: neque tamen requiritur, ut Beneficiarius non curatis, studiorum causâ, absentibus substituatur Vicarius, sicut Beneficiarius curatis substitui debet, juxta *cit. c. Cum ex eo*; & *Abb. cit. l. n. 6. in fine*. Porro hodie post Concil. Trid. *Sess. 23. cap. 1. de reform.* non datur obtinentibus Parochiales Ecclesias licentia studendi, & in absentia fructus percipiendi: debet autem dari ab Ordinario obtinentibus Beneficia non curata, & Canonicis absentibus, studiorum causâ, dummodò id status Ecclesiæ patiatur, & sint minores 30. annis, juxta *declar. Congreg. Concil. decl. 4. apud Garziam cit. c. 2. n. 81. Barb. in cit. c. Relatum*; n. 7. h. t.

Notandum tertio. Quòd dictum est, absentes studiorum causâ, non lucrari quotidianas distributiones, id limitandum est, nisi Beneficium constet solum ex distributionibus quotidianis; quia illæ loco fructuum succedunt, & aliqui Beneficium esset inutile his Beneficiatis, *Garc. cit. c. 2. n. 113. & duobus seqq. plura de hoc infra lib. 5. tit. 5.*

XXXVII. Assertio 2. Canonici, vel alij Beneficiati, quibus studiorum gratia concessum est (ab Episcopo suo) ut in sua absentia percipiant fructus Præbendarum suarum, si ad Villas, vel Castellâ, seu alia loca, in quibus nullum, vel minus competentis, seu non congruum est studiorum exercitium, se conferant, non debent dicto privilegio percipiendi fructus frui; quia fraus & dolus nemini patrocinari debet; prout rescribit Innocentius III. in *c. Tuæ*; 12. h. t. Ratio est; quia verba Legis, seu Constitutionis debent intelligi cum effectu, ita, ut finem intentum consequatur, & non frustranea atque inutilis fiat, *c. Commissa*; 35. de elect. in 6. h. t. §. *Hæc autem*; ff. *Quod quisque juris* & c. l. pen. §. *Docere*; ff. *Ne quis eum, qui in jus* & c. l. *Nomen*; 164. in fine ff. de *V. S.* ergo etiam indulgentia seu gratia hæc percipiendi redditus Beneficia-

les, quæ studentibus in absentia competit, debet intelligi de ijs, qui versantur in loco, ubi exercitia studiorum vigent. Imò non sufficit, si ibi tantum morentur, & alij rebus vacent, potando, saltando, ludendo, vel, ut linguam peregrinam addiscant; sed etiam requiritur, ut ipsi in studiis se exercent; ut ex communi docet *Abb. in cit. ult. de Magist. n. 6.* Unde Studiosi, qui non frequentant scholas, vel non student, non gaudent privilegijs Studioforum, *Abb. in c. 1. n. 39. de judic. Arg. c. Generaliter*; 40. caus. 16. q. 1. ubi omnibus Clericis & Monachis conceditur immunitas à Tutela & Cura; sed ijs tantum, qui apud Ecclesias vel Monasteria permanent, non divagantes, neque circa Divina Ministeria desides sunt; quia cessante causâ, cessat privilegium. *Gl. ibid. V. Divagantes*; & privilegium datum Religiosis, cessante Religione, cessat. *Gl. margin. ibid.*

XXXVIII. Hinc nonnulli DD. deducunt, quòd ad hoc, ut Beneficiarius lucratur fructus in absentia, requiratur, ut studeat in Universitate, seu studio generali & publico. *Io. Andr. in cit. c. Tuæ*; n. 1. h. t. *Garc. cit. c. 2. n. 55. juxta declar. Cardinal. apud eund. n. 81.* Ubi dicitur, quòd verè & actu debeant in famosa Universitate studio S. Theologiæ; vel SS. Canonum operam dare; alioquin fructus suos non faciant. Sed contrarium tenent *Hofiens. & Abb. in cit. c. Tuæ*; n. 4. idque colligitur ex eod. c. ubi solum dicitur, non gaudere indulgentiâ, seu privilegio lucrandi fructus in absentia, qui in fraudem se conferunt, prætextu studiorum, ad talia loca, in quibus nullum, vel non competentis est studiorum exercitium; ergo, si in tali loco studia vigeant, adeoque finis & utilitas, ob quem privilegium hoc studentibus Clericis concessum est, obtineri possit; eodem gaudebunt, qui ibi student, siue locus ille sit Civitas, siue Villa, siue Castellum; non enim Cathedra facit Magistrum, sed Magister Cathedram, *Abb. c. l. Idque verum est*, spectato iure communi Canonico, licet in praxi oppositum in multis locis sit receptum, eaque servanda sit.

§ VI.

De alijs quibusdam causis, de quibus dubitatur, an excusent a residentia?

XXXIX. Queritur primò. An iusta causa sit non residendi, si Episcopus versetur in Curia Romana? Resp. primò. Papa licet potest Episcopum aliquem, si alij idonei desint, constituere Curia Romanæ Camerarium, vel Vicecancellarium, vel Summum Pœnitentiarium, vel Auditorem Rotæ &c. facultate ei concessâ, ut ab Ecclesiâ sua absit; ut docet *Azor p. 2. l. 7. c. 4. q. 5.* Ratio est, quia tunc Ecclesiæ Universalis necessitas, vel maior utilitas absentiam cohonestat: publicum enim bonum præferendum est privato bono; adeoque & bonum Ecclesiæ Universalis & Romanæ, quæ est omnium Ecclesiarum Mater & Magistra, præponi debet bono Ecclesiæ particularis. Eodem modo potest Episcopus, cum licentia S. Pontificis, abesse à sua Ecclesiâ, ut fungatur munere v. g. Præsidis Concilij, vel Supremi Cancellarij in Curia Regis, vel Principis secularis, si alij satis idonei ad huiusmodi munera non reperiantur; quippe quæ pertinent ad publicam Reipubl. Christianæ salutem & utilitatem, ac communem bonum.

bonum privato Lege charitatis præponendum est, *Azor. c. l. q. 6.*

Resp. secundò. Etsi Episcopus Cardinalis creatus, vel Cardinalis Episcopus factus, auctoritate Papæ, excusetur ab obligatione residendi in Ecclesia sua Episcopali, si eius præsentia in Curia Romana, ob commune totius Ecclesiæ bonum sit necessaria, vel valde utilis, ob rationem supra allatam: Verumtamen ipsum præcisè Officiū Cardinalatus, si alij non desint, quorum consilio & ope S. Pontifex uti possit, non excusat à residentia personali in propria Ecclesia, *Azor. c. l. q. 7.* Ratio est; quia Episcopatus & Cardinalatus censentur Jure communi esse incompatibilia Officia: nam cum Cardinales teneantur in Curia residere apud S. Pontificem: Episcopus verò in sua Diocesi residere obligetur; hinc sequitur, quod Cardinalatus incompatibilis sit cum Episcopatu; quia una, eademque persona non potest simul in pluribus locis existeret, *Abb. in c. Bone 3. n. 6. de postul. Prælat.*

Excipiuntur tamen Episcopatus Romæ vicini, quibus annexus est Cardinalatus; quia facillè in Urbe residentes eos administrare possunt, & non solum per Vicarios, sed etiam per seipsos illos visitare, & cetera negotia curare possunt, *Azor. c. l.* Idque confirmatur ex Concilio Trident. *Sess. 23. c. 1. de reform.* ubi habetur Episcopos, etiam si S. Ecclesiæ Romanæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua Ecclesia & Diocesi residentiam.

XL. Cæterum etiam Cardinales teneri residere in Ecclesia Tituli sui; decernitur in c. *Ex gestis 2. h. t.* ubi habetur; quod Anastasius Presbyter Cardinalis Tituli S. Marcelli, qui per quinque annos, contra Canonum statuta, à parochia sua, siue Ecclesia titulari absuit, eamque deseruit, in alienis terris moratus, & sæpius admonitus redire noluit, in Concilio Romano canonicè fuit depositus, id est, à Dignitate sua remotus. Porro rationes, ob quas Cardinales tenentur in Ecclesia sui Tituli, & sic in Romana Curia residere, ita, ut sine licentia Papæ inde recedere non possint; plures recenset *Fagnanius hic n. 11. seqq.* Tum quia Cardinalis in Ecclesia sui Tituli habet curam animarum, tam in foro pœnitentiali, quam contentioso, c. *Hic, que 11. de major. & obed.* Et hinc Cardinalis S. Marcelli, dicitur hic deseruisse parochiam suam; quia scilicet erat Presbyter; adeoque habebat in Titulum Ecclesiam parochialem; ut notat *Abb. hic num. 2.* omnes autem, quibus cura animarum commissæ est, tenentur in suis Ecclesiis personaliter residere, c. *3. & 4. h. t.* Tum quia Cardinales sunt Coadjutores & Consiliarii Papæ; quin & membra seu pars Corporis Papæ, & eius Collaterales; ergo ipsi S. Pontifici personaliter assistere debent, nec ab eo discedere, nisi ex gravi causa.

Hinc colligitur etiam, unam legitimam causam deponendi Cardinalem à Dignitate sua esse, si desertat parochiam seu Ecclesiam, in alienis partibus demoretur; scilicet tanquam vagus, spreta Ecclesia sua, ut explicat *Hostiens. hic in fine*: prius tamen legitime monendus est, ut redeat, alioquin licet vagabundus discurret, non est privandus, *Gl. in. hic, & Hostiens. V. Canonicè.*

XL. Queritur secundò. An sit sufficiens causa, ut Parochus ab Ecclesia sua, ultra duos menses; adeoque etiam ad longum tempus absit, ed. quod ipsi ab Episcopo Visitatoris, vel Vicarii Generalis, vel aliud Officiū in sua Diocesi sit demandatum. Negat *Garc. cit. c. 2. num. 40. Piafec. in praxi Episc. p. 2. c. 3. art. 3. num. 35.* Sed contrarium tenet *Navarr. l. 3. consil. 15. h. n.* quia etiam Jure antiquo licet potuit Parochus, ex justa & gravi causa, abesse à sua Ecclesia, etiam ad longum tempus; non est autem recedendum à Jure antiquo, nisi ei per novum Jus contrarium, & expressum sit derogatum. Atqui Concil. Trident. *cit. c. 1. sess. 23. de ref.* hoc Jus antiquum non abrogavit, cum permittat, ut Episcopus, ex gravi causa, licentiam dare possit Parocho discedendi à propria Ecclesia, ultra duos menses. Cuiusmodi gravis causa occurrere potest, si in aliqua Diocesi, ad aliquod tempus, non adsint alij idonei, qui munere Visitatoris, vel Vicarii Generalis aut Fiscalis fungantur, & sine detrimento Ecclesiarum, locò Parochorum, Vicarii temporales substitui possint: non enim mens Concilij fuit, velle impedire maius bonum cuiusque Diocesis: quamvis non facillè, aut ob levem causam, Parochi à suis Ecclesiis avocari, & aliis Diocesis Officiis applicari debeant, ita, ut parochiæ interim per Vicarios administrantur, si alij Clerici ad ea munera idonei haberi possint; ut colligitur ex Trid. *Conc. cit. c. 1.* Ut autem talis causa absentia à propria Ecclesia, censetur justa, ita, ut excuset: requiritur, ut sit verè, ac per se causa absentia: nam, si per accidens tantum, & concomitanter incidat, v. g. infirmitas; ut quia alioquin Curatus, vel alius Beneficiarius residere non solebat, etiam si infirmitas non accidisset, tum non erit excusatus, & in foro etiam externo puniri poterit, *Rebuff. c. l. n. 43.*

Porro quænam causa gravis & sufficiens ad non residendum censi debeat, non potest in genere definiti; sed ex variis circumstantiis Episcopi, seu Ordinarii iudicio determinandum permittitur; quandoquidem gravitas & levitas, non nisi prudenti intellectus discretionem; consideratis omnibus adiunctis, judicari potest.

§. VII.

Quis possit dare facultatem non residendi; siue ab Ecclesia, aut loco Beneficii discedendi?

XLII. Ad hanc questionem respondetur. Is in genere loquendo, potest licentiam dare non residendi, qui necessitatem residendi imponit, ut ait *Rebuff. in praxi benef. tit. de dispens. sup. non resid. n. 75.* nam, qui condemnare potest, is absolvens quoque potestatem habet, l. 3. ff. de re judic. & eiusdem est ligare, cuius est solvere. Quare imprimis, quando Beneficiati ad residendum obligantur ex communi Jure Canonico, v. g. Curati, aut Dignitatem obtinentes; solus Papa potest ijs facultatem dare non residendi, ut ad longum tempus, vel etiam perpetuò absint à suis Ecclesiis, vel Beneficiis. Et quidem Papa, cum sit supremus Legislator, & Juri Universali Canonico præsit, & specialiter in Beneficiis Ecclesiasticis plenissimam potestatem habeat, potest, pro suo arbitratu, obligationem personaliter residendi omnino relaxare, etiam sine justa causa, saltem validè, quamvis non soleat licentias dare absentiaæ perpetua; ut notat *Gl. in c. Licet Canon 14 V. Ad tempus; de elect. in 6.* & colligitur ex c. ult. de rescript. in 6. *Azor. p. 2. lib. 7. c. 5. q. 1.* Excipiuntur Beneficia curata, quæ cum Jure Divino vel naturali obligent ad residentiam, non potest in ijs dispensare Papa, nec validè

quidem, sine justa & legitima causa, *Azor. cit. l. 7. c. 4. q. 3. in 5. causa.* Nam talis dispensatio est in jure Superioris, nempe DEI, idèque sine justa causa facta irrita est, sicut in juramentis & votis, *Laym. l. 1. tr. 4. c. 22. n. 11.* quamvis hæc non sit propriè dispensatio, sed potiùs interpretatio, quâ declaratur Legem Divinam hic & nunc per seipsam cessare, *Suar. l. 10. de legib. c. 6. n. 7. & seqq.* solus etiam Papa potest Episcopos, ipsique Superiores liberare ab obligatione residendi, *Azor. cit. c. 5. q. 1.*

II. Episcopi, & similes Prælati licentiam non residendi Parochis, aliisque curam animarum habentibus tantum dare possunt, ex justa causa, ad tempus, dum ea causa durat: nam Inferior non potest tollere, aut relaxare legem Superioris, nisi quatenus id ipsi concessum est: solet autem Papa, propter necessitatem, & casus frequenter occurrentes, facultatem relaxandi Legem, seu obligationem personalis residentie concedere Episcopis, aliisque similibus Prælati in Beneficiis curatis; non nisi limitatè, ut videlicet Curati non permittantur abesse à suis Ecclesiis ultra duos menses, nisi ex gravi causa; ut patet ex *suprà dictis.* Tempus autem breve, in quo Episcopus cum Curato super residentia dispensare potest: relinquendum est boni viri arbitrio, cum in jure non sit expressum, secundum exigentiam necessitatis, seu rationabilis causæ, *Laym. in c. Licet; 14. n. 2. de elect. in 6. ubi addit, quod hoc tempus videatur ad annum restrictum in Concil. Trident. sess. 7. c. 12. de ref. ubi excipitur casus expressus in c. Cum ex eo; 34. de elect. in 6. in quo conceditur Episcopo, ut ad longius tempus, videlicet ad septennium, causâ studiorum, cum Curatis dispensare possit super absentia, de quo *suprà §. 5. n. 35.**

XLIII. III. Si statutum Synodale, seu Diocæsanum conditum sit obligans ad personalem residentiam; tum Episcopus in eo dispensare, seu licentiam absentie ex justa causa dare potest: imò etiam ipsum Capitulum, seu Collegium Canonicorum, si ab ipso simile statutum sit factum de residendo, ita, ut sine illo nulla esset obligatio residendi, licentiam absentie dare potest; quia & punire potest non residentes: multò magis autem talis potestas ad tempus competit Capitulo Cathedrali, Sede vacante; quia in ijs, quæ sunt jurisdictionis necessariæ, in ea succedit Capitulum, *Azor cit. c. 5. q. 3.*

IV. Etiam Prælati inferiores Episcopo, si ordinariam jurisdictionem in Clericos sibi subiectos habeant, possunt dare facultatem Parochis & Beneficiariis curatis, ut ob justam causam absint ab Ecclesijs suis ad aliquod tempus; ut docet *Abb. in c. Relatum; 4. n. 4. h. t. Azor. cit. c. 5. q. 4. & colligitur ex cit. c. Licet; de Elect. in 6. in fine, ubi dicitur: super residentia verò faciendâ posuit Ordinarius gratiam dispensationis ad tempus facere; prout causationabilis id exposcit. & ibi Gl. V. Ordinarius; ait, quod ejus nomine intelligatur Superior suus, seu proprius, sive sit Episcopus, sive major, sive inferior Episcopo. At verò, si Prælatus inferior Episcopo non habeat jurisdictionem ordinariam in loco, v. g. Abbas Regularis, aut Prælatus, seu Rector Ecclesiæ Collegiatæ; etsi habeat quidem potestatem conferendi Parochiam vel aliud Beneficium curatum: Provisus tamen, seu Curatus jurisdictioni Episcopi subit, ab eoque circa administrationem, & curam parochiæ pendeat: tunc ab eodem licentiam*

absentie petere; & si illegitimè absit, puniri debet, maxime, si agatur ad privationem ipsius Beneficii; quia habens potestatem conferendi, non habet etiam potestatem destituendi, propter delictum non residentie, ut ait *Abb. in cit. c. Relatum; n. 4. h. t.* Addit ibidem *Fagnan. n. 9.* quod Prælati inferiores Episcopo non possunt licentiam dare discedendi ab Ecclesia, vel loco Beneficii, nisi habeant jurisdictionem ordinariam, & quidem excluso Episcopo.

§. VIII.

Quomodo intelligendum sit Juramentum præstitum de continua, aut perpetua residentia?

XLIV. Is, qui juravit, quod in Ecclesia sua residere velit, sed postea se absentat, non in fraudem, sed ad jura Ecclesiæ suæ prosequenda & defendenda, non incurrit perjurium, cum pro residente haberi debeat; ut constat ex *c. Ex parte; 13. h. t.* Nam cum cuiusdam Præpositura collata fuisset, juravit se residere velle in eadem (& insuper juramento promisit, se jura ipsius Præposituræ defensurum; ut habetur in *integrâ lectione huius c.*) sed quia ob negotia ejusdem Præposituræ procuranda, interdum abesse debebat; consuluit Honorium III. an non obstante juramento suo, licitè abesse possit. Respondet Papa, si fraudulenter se non absentet, sed Præposituræ suæ jura fideliter prosequatur; quod (etiam absens) pro residente haberi debeat; adeoque juramentum suum non violet, nec perjurium incurrat. Ratio decisionis est; quia juramentum præstitum circa materiam juris recipit omnes limitationes, seu exceptiones juris; sive intelligi debet secundum limites materię subiectæ, ita, ut ad plus non obliget, quam jus requirat. At verò jus commune non requirit residentiam ita strictè, quin ob plures causas Beneficiarij abesse possint, & non residere, propter negotia & utilitatem Ecclesiæ, vel Beneficii sui: nam etiam secundum Jus commune habetur pro residente, qui pro servitijs Ecclesiæ suæ est absens; imò etiam propter proprium negotium, seu utilitatem, *juxta Gl. hic V. Perjurium;* ideo etiam juramentum adjectum, juxta materiam subiectam, & Jus commune intelligi debet, ita, ut non obliget ad residendum in casibus Jure communi exceptis, *Abb. hic n. 4. & Alex. de Nevo ibid. n. 4.*

XLV. Notandum hic primò. Beneficiatus non tenetur præstare juramentum de residentia faciendâ tempore receptionis suæ, vel collationis, nisi statutum, vel consuetudo Ecclesiæ id exigat, vel ipse sit suspectus de non residendo: alioquin ad id cogi non potest; quia Jure communi non requiritur præstatio juramenti, quod tamen præstitum fuit à Præposito in casu hujus c. fortè ex speciali statuto, aut consuetudine, *Abb. hic n. 2. & Alex. n. 2.*

Notandum secundò. Obligatio continuè, seu perpetuè residendi non debet ita strictè intelligi, ut nunquam possit discedere ab Ecclesia; sed solum ut resideat, congruis temporibus, aut horis consuetis, *Abb. hic n. 3.*

Notandum tertio. Si in juramento, aut promissione specialiter aliquid expressè adjiciatur, ultra limites Juris communis; tunc jurans, vel promittens illud implere

plere tenetur. Sic in multis Cathedralibus Ecclesiis Germaniæ tenentur Canonici, toto primo anno residere, ita, ut nullâ unquam nocte extra Civitatem manere possint; quia ab initio promiserunt secundum statuta loci.

XLVI. Verùm decisioni *hujus c.* ob stare videtur text. in *c. Ad nostram*; 7. *supr. de jurejur.* ubi habetur, quod juramentum debet impleri in forma specifica, & non in casu ficto tantum: nam ibi debitor juravit, se non molestaturum creditorem super pignore, donec debitum ipsi solutum fuerit, & deciditur, non esse observatum juramentum per hoc, quod sit creditor satisfactus ex fructibus pignoris computatis in sortem; sed oportet, ut fiat realis solutio, & non compensatio, quæ est ficta tantum solutio: ergo similiter in casu *hujus c.* non est impletum juramentum de faciendâ residentia per hoc, quod postea jurans absit ob Ecclesiæ utilitatem, quia sic absens non verè residet; sed fictè solum; quia habetur pro residente. Respondent communiter DD. quod per fictam illam residentiam, quæ fit ab eo, qui ob utilitatem Ecclesiæ absit, non læditur Ecclesia, cui jurata est perpetua residentia; sed potius tendit in ejusdem utilitatem: & ideo meritò censetur juramentum per illum impleri in casu *hujus c.* secus est, si juramentum tendat in favorem eius, cui juratum est, qui læderetur, & contra intentionem ipsius esset, si non juramentum in forma specifica impletur: tunc enim in ea debet impleri, ut in casu *cir. c. Ad nostram*; *Abb. hic n. 3.* & alij. Aliam responsionem dat Barb. in *Collect. hic n. 1.* quæ apud ipsum legi potest.

§. IX.

Quæ pœna iure antiquo Canonico decreta sint in Beneficiarios non residentes?

De his agitur in pluribus capp. h. t. quæ hoc §. explicabimus.

XLVII. Et imprimis quidem in *c. Quia*; 3. in fine h. t. decernitur, ut si habenti unum Beneficium curatum, vel Dignitatem; alterum collatum fuerit, & qui accepit contra SS. Canones, illud amittat: & qui dederit, seu contulerit, conferendi potestate privetur.

Ubi notandum primò. Recipiens secundum Beneficium curatum, vel Dignitatem, aut Personatum, illud amittit: non quidem ipso jure; sed per sententiam eo est privandus, secundum tempus Concilii Lateranensis sub Alexandro III. de quo loquitur *hoc c.* quod est desumptum ex eodem Concilio, id verò postea est correctum; ut dicitur *tit. seq. & notat Abb. hic num. 4.*

Notandum secundò. Conferens Beneficium curatum, vel Dignitatem ei, qui non potest personaliter residere in illo, privandus est pro ea vice potestate conferendi illud Beneficium, vel Dignitatem, per sententiam scilicet: non autem est privatus ipso facto; ut notat *Abb. hic n. 8.* ubi in fine addit, alium esse casum *huius c.* à casu allato in *c. Cum in cunctis*; 7. §. *fin. de elect.* ubi pœna privationis eligendi, pro una vice, ipso jure infligitur iis, qui personam indignam, seu inhabilem quoad ætatem, scientiam, mores, vel natales ad

Prælaturam, vel Dignitatem elegerint: Episcopus quoque privatus est, ipso jure, potestate eligendi pro ea vice, si tali personæ Dignitatem contulerit. At verò in *cir. c. Quia nonnulli*; h. t. inferitur pœna privationis non ipso facto; sed per sententiam incurrendam iis, qui Clerico, etsi alioquin habili, quodcumque Beneficium residentiam postulans contulerint, qui personaliter residere non potest: hoc enim casu alium Clericum, qui residere possit, superior Prælatum constituere debet.

XLVIII. Secundò, quia in Concilio Lateranensi (relato in *cir. c. Quia*; 3. h. t.) statutum fuit, ut Ecclesia, vel Beneficium Ecclesiasticum tali personæ conferatur, quæ residere in loco, & curam eius per se valeat exercere, nonnulli ad Ecclesias vel Beneficia præsentati affirmarunt, se id præstare posse; sed postea id facere omiserunt: ideo Archiepiscopus Eboracensis consuluit Papam Alexandrum III. an posset tales præsentatos repellere, vel institutos removere. Respondit Papa, cum verba prædicti Decreti accipienda sint cum effectu; ideo tales Clericos, si præsentati fuerint, non debere admitti; admissos verò removeri posse: nisi forte cum Prælatorum suorum licentia, vel ob studium literarum, vel ob alias honestas causas absint: alioquin verò nec appellatio eis patrocinari debet, si contra illius Decreti intentionem eam interposuerint; ita statutum habetur in *c. Relatum*; 4. h. t. Ratio decisionis patet ex textu; quia verba Legis, seu Constitutionis cum effectu sunt accipienda, ita, ut non frustranea, & inutilis fiat; sed finem intentum consequatur; prout etiam habetur in *c. Commissa*; 35. *de Elect. in 6.* ubi dicitur, ne statutum ipsum fiat ludibrio, debitorumque frustretur effectus, & non rebus, sed verbis lex imposita videatur. Idem quoque habetur in *c. 1. §. Hec autem*; ff. *Quod quisque juris & c. l. pen. §. Docere*; ff. *Ne quis eum, qui in jus & c. l. Nomen*; 164. in fine ff. *de V. S.* At verò in *cir. Decreto Concilii Lateranensis* præcipiebatur, ut Ecclesia & Beneficia conferantur talibus, qui in loco possint residere, & per se curam illius exercere: quæ verba etsi voce tenuis potentiam significare videantur; tamen cum effectu accipienda sunt, sive de actuali residentia & cura intelligi debent; quia alioquin Decretum, seu statutum inane esset; si actu & re ipsa non residerent, vel curam per se non exercerent. Quare omnis Lex, seu Constitutio ita intelligi debet, ut habeat aliquem effectum, cum sit imposita rebus, & non verbis; *Abb. hic not. 3.*

XLIX. Hinc colligitur præterea primò, ut Clericus curatus, vel Beneficiatus abesse possit ab Ecclesia vel Beneficio, duò copulativè sunt necessaria, scilicet licentia Prælari, & honesta, seu justa causa, ita, ut unum sine altero non sufficiat, ut patet ex *hoc c.* quia Prælatum non potest, sine justa causa, contra Jus commune dispensare; *Abb. hic not. 4.* Unde verba illa de *licentia Prælatorum* in *hoc c.* referri debent ad sequentes casus de studio, & aliis honestis causis, & verba posteriora, *vel studio literarum* intelligi debent expostivè, non disjunctivè, ita, ut sensus sit: nisi forte, vel studio literarum, aut pro aliis honestis causis eos abesse contigerit, de *licentia suorum Prælatorum*, *Fagnan. hic n. 10. & it. & dictum supra.*

Colligitur secundò. Si Clericus appeller, ne resideat in Ecclesia vel Beneficio; cum tamen teneatur residere; ut quia obtinet Beneficium curatum, non

valet appellatio; quia appellatio contra juris dispositionem facta non est admittenda, nec valet, *Gl. hic in notat. Abb. n. 3. not. ult.* idemque est, si Clericus habens simplex Beneficium expressè promissit residentiam, *Gl. hic V. Diffugium.*

L. Tertio. Prælatum, vel alius Clericus, qui ab Ecclesia vel Beneficio residentiam postulante diu abfuit, si vocatus, intra tempus legitimum, non redeat; adeoque contumax appareat, eo privandus est, & alius eligi, vel Beneficium alteri conferri potest, prout sumitur ex *c. Ex parte*; 8. h. t. Nam cum Decanus alicuius Ecclesie se in aliam Regionem contulisset, & ibi per decem annos moratus fuisset ab Ecclesia sua absens, Canonici rem hanc ad Celestinum III. detulerunt, qui ipsis rescripsit, se nolle ut Ecclesia eorum Officio Decani destitueretur: idemque mandat, ut eidem scribant, & moneant, ut revertatur, & in Ecclesia sua Officium Decani exerceat: alioquin, si non redierit ad terminum ipsi præfixum, liberam eis Pontifex dat facultatem; alium Decanum eligendi, qui eorum Ecclesie valeat præesse, & prodesse. Ratio decisionis est; quia tamen si quis longo tempore, v. g. per decem annos ab Ecclesia sua vel Beneficio abfuit, dummodo aliud incompatibile Beneficium non accepit, non censetur priori renunciâsse, siue illud pro derelicto habere; ut tanquam vacans alteri conferri possit; idemque absens prius moneri debet, seu vocari ut redeat, antequam privetur, quamvis ob culpabilem absentiam; præsertim tam diuturnam, aliter puniri possit, *Gl. hic V. Per decem annorum*, & *ibid. Abb. n. 2. & 3.*

LI. Notandum hic præterea primò, non requiritur hoc casu solennis, seu trina citatio absentis, neque etiam privatio per sententiam, sed ipso facto Beneficium illegitimè absenti, postquam monitus est, ut residet, & non venit, aufertur, & alteri conferri potest; sicut colligitur ex *c. Ex parte*; & ibi docet *Innoc. & Io. Andr. n. 2. Abb. n. 4. Garc. de benef. p. 3. c. 2. n. 127. & 130.* Ratio est; quia in facto notorio non requiritur ordo juris, siue processus iudicialis, *c. Ad nostram*; 2. l. de *iure iur.* atqui notorium est, Beneficiario prohibitam esse absentiam sine causa à Beneficio: ergo, si postquam personaliter monitus est, non venit, ipso facto potest contra eum procedi: ita tamen, ut, si postea Beneficiarius redeat, & iustam causam absentie suæ alleget, ac probet, restituendus sit; ut tradunt DD. *cir. Arg. c. Præsentium*; 3. *caus. 3. q. 1. & c. Bertholdus*; 18. de *sent. & re iudic.* Licet autem absolute necessarium non sit, ut Beneficiarius illegitimè absens, post monitionem, privetur Beneficio per iudicalem sententiam, causâ prius cognitâ, quod culpabiliter & contumaciter absit; consultius tamen est, ut id fiat, *Abb. in cit. c. Inter*; 10. n. 2. h. t. neque tamen sufficit, ut Beneficiarius revertatur, nisi etiam permaneat: si enim rediret, & statim, vel paulò post iterum abiret, non videretur rediisse, l. *Aliud*; 7. ff. de *V. S. Io. Andr. hic n. 3. Alexand. de Nervo n. 8. & 9.* Quod, si Beneficiarius absenti certus terminus assignatus sit ad redeundum, si ultra illud tempus abfuerit, privari potest, sine alia monitione, nisi iustum impedimentum probet; quia dies interpellat pro homine, *Io. Andr. hic n. 4.* ubi id limitat, dummodo in concessione licentie monitus fuerit, & redeat intra terminum.

Notandum secundò. Capitulum Prælatum, vel Decanum ab Ecclesia sua illegitimè absentem revoca-

re quidem potest, & charitative monere, ut redeat, ita, ut si non veniat, Superiori suo postea denunciari, & apud eum actuari possit: non tamen potest illum auctoritative citare, in ordine ad privationem Beneficii, ita, ut citatus non comparens, in contumacia constituatur, sed ea à Superiore fieri debet, qui destituendi eum potestatem habet, cum inferiores in superiorem jurisdictionem non habeant, *c. Inferior*; 16. de *maj. rit. & obed.* neque par in parem, *c. Innotuit*; 20. de *elect. Abb. hic n. 5.* Unde neque Capitulum potest, tali casu, procedere ad eligendum alium Prælatum, vel Decanum, sine auctoritate illius, in cuius manibus ille potest renunciare, vel, qui jurisdictionem habet in eum, ut ipsum amoveat, *Innoc. in c. Qualiter*; 9. *V. Eligatis*; h. t. Quod, si citatio, seu monitio Decani in casu huius c. facta à Capitulo fuit iudicialis; tunc fuit facta Papæ auctoritate, sine qua non potuisset procedere ad novam electionem, *Abb. c. l. & Alex. n. 7.*

LII. Quartò similis priori Constitutio habetur in *c. Qualiter*; 9. h. t. Nam cum Archiepiscopus Ragusinus, propriâ temeritate, ab Ecclesia sua recessisset, & quamvis à Capitulo per literas revocatus, & ultra quadriennium expectatus, non rediisset, petijt Capitulum ab Innocentio III. facultatem alium eligendi. Sed Pontifex adhuc expectandum censuit, si fortè respiciens ad Ecclesiam suam redeat (*prout habetur in integra lectione huius c.*) ac tandem mandat Capitulo, ut nisi jam redierit Archiepiscopus, ipsi post mensem à receptione literarum Apostolicarum numerandum, ne diutius Ecclesia pastoralis curâ sit destituta; aliam personam idoneam in Archiepiscopum eligant.

LIII. Pro explicatione huius c. notandum primò. Archiepiscopus vel Episcopus, qui propriâ auctoritate recessit ab Ecclesia sua, id est, sine licentia Romani Pontificis, si admonitus non redeat, potest privari Archiepiscopatu; ut patet ex hoc c. quod autem hic de quadriennio dicitur, narratur solum factum; quia de facto fuit tanto tempore expectatus, cum tamen nec per annum quidem abesse debuisset, sine licentia Superioris sui, scilicet Papæ, & sine iusta causa: non autem dicitur, quod debuerit expectari per quadriennium, *Gl. hic V. Quadriennium*; & *Abb. num. 4. Alex. n. 1.*

Notandum secundò. Capitulum; cum sit inferior Episcopo: Canonici enim sunt membra, & Episcopus est Caput, *c. Novus*; 4. de *his, que sunt à Præl. & c.* non potest iudicè citare Episcopum, vel alium Prælatum similem absentem ad residendum; quia citatio est actus jurisdictionis & Superioritatis; quamvis illi requirere & revocare possit ad residendum ipsum Capitulum, propter proprium interesse, *Abb. hic n. 1.*

Notandum tertio. Superior non debet statim procedere ad privandum Beneficio, ac deponendum eum, qui abest, seu non residet, sed prudenter facit, si etiam postquam monitus est, ut redeat, adhuc expectet aliquandiu, donec clarè appareat, quod Prælatum vel alius Beneficiarius contumaciter & temerariè absit: vel, quod Beneficium pro derelicto habeat, & que tacitè renunciet; sicut colligitur ex *c. Qualiter*; ubi licet Archiepiscopus Ragusinus revocatus fuerit à Capitulo: tamen eidem mandat Papa, ut non nisi post mensem à receptione literarum suarum, alium in Archiepiscopum eligant; dummodo tamen ex eo, quod Eccle-

Ecclesia diutius Pastore careat, vel Beneficiario, notabile damnum non incurrat.

Notandum quartò. Tres sunt modi, quibus Prælati, vel alius Clericus Ecclesiæ, vel Beneficio suo renunciare, vel illud pro derelicto habere censetur; ut tradit *Gl. in c. ult. V. Redierint; h. t. & in cit. c. Qualiter; V. Quadriennium, & ibid. Abb. num. 5. & 6. h. t.* Primò, si reipsa miles factus sit: tunc enim se obligat ad statum impossibilem cum Clericali, *Arg. l. pen. ff. Ex quibus causis maiores & c. ubi dicitur: quòd Milites omnes discedere à signis, sine periculo (perjurij, vel mortis, Gl. ibid. V. Periculo) non possint.* Secundò, si Beneficiarius matrimonium contraxit, *c. 1. de Cleric. conjug. junct. Gl. V. Relinquenda; ubi ait, vacare tunc Beneficia ipso jure.* Tertiò, si admonitus, ut redeat, non pareat; adeoque contumaciter absit, ut in *hoc c. Abb. hic n. 6.* & tunc præsumitur evidenter presumptione juris; & de jure quòd Ecclesiam habeat pro derelicta; approbante hoc Papà in *hoc c. Hostiens. hic in fine.* Et in his casibus nec judicialis citatio, nec sententia requiritur; ut colligitur ex *hoc c. ubi Papa dedit licentiam Canonicis Ragusinis eligendi alium in Archiepiscopum; tamen non præcesserit sollemnis citatio, nec sententia privationis; ut notat Abb. hic n. 3. Gl. di in c. ult. V. Redierint; h. t.*

LIV. Quintò idem Innocentius III. statuit in *c. Inter; 10. h. t.* Si Clerici Beneficij Ecclesias vel Præbendas sibi concessas, sine justa & necessaria causa, & sine consensu ac licentia sui Prælati, desertant, atque congruo tempore expectati (ad arbitrium Episcopi seu Prælati; consideratis circumstantiis viarum ac distantiarum, *Gl. hic V. Congruo.*) non redeant, eis justè privari possunt, dummodò justo impedimento non sint detenti; quò minus scilicet post monitionem revertantur, & nisi redierint, intra tertium minimum ipsi constitutum post admonitionem, *Gl. hic V. Justè privari; impedimento verò probato, restituenti sunt, Gl. fin. hic.*

LV. Hinc colligitur primò. Licet subsit justa causa discedendi à loco Beneficij; nihilominus tamen peti debet licentia ab eundi à Prælato, *Gl. hic V. Sine justa causa; nisi ad modicum tempus quis absit.* Colligitur secundò, quamvis Beneficiarius, sine justa causa, & absque Prælati sui licentia, discedat à Beneficio; si tamen postea impedimentum incidat, quò minus redire possit, v. g. ob periculum pestis grassantis in loco Beneficij, vel hostium incursum, non potest privari Beneficio; quia impedimentum superveniens excusat à pena decreta in eos, qui citati non se sistunt, *Innocent. hic.* ubi rationem reddit; quia absens debet prius moneri, ut redeat; monitio autem non potest obligare impedire venire: dummodò non sit impedimentum voluntarium, seu affectatum & procuratum; ut docet *Bart. in l. 2. §. Simili modo; ff. Si quis cautionib. in judicio sistendi & c.* requiritur tamen, ut propter impedimentum superveniens non possit venire; nam, si Beneficiarius citatus ad terminum præfixum comparere amplius non potuisset; etiamsi impedimentum non supervenisset, non erit excusatus; ut docet *Imola hic in fine.* Porro per impedimentum excusans hic intelligi debet, non tantum absoluta, seu physica impossibilitas; sed etiam non levis difficultas, spectatis personæ, loci, aliisque circumstantiis: nam sicut difficultas excusat à

mora, ita & à pena decreta ob moram, *Bart. in l. Continuus; 137. §. Illud; n. 7. ff. de V. O.*

LVI. Sextò, si Clerici Beneficij frandulenter & malitiosè se absentent ab Ecclesia sua; ita, ut citatio ad ipsos pervenire non possit; tunc tribus publicis edictis ad valvas Ecclesiæ affixis citari debent: & si postea expectatis adhuc sex mensibus, non venerint, secundum Canones, Beneficiis privari debent; prout statuitur in *c. Ex tua; 11. in princ. h. t.*

LVII. Notandum primò. Si Clericus Beneficiarius ab Ecclesia sua absit, licet ex injusta causa, nunquam citandus est per edictum, sed personaliter citari debet ad residendum per hunciunt, aut literas ad ipsum missas, si sciatur ubi sit, & citatio ad ipsum pervenire possit; ut ex communi docet *Abb. hic n. 3. not. 3.* & sufficit unica citatio, si ea ad notitiam eius pervenit; imò etiam sufficit simplex revocatio, seu monitio, *Abb. hic n. 10.* Si citandus latiter, vel ignoretur, ubi sit, vel ita longè distet, ut commodè personaliter citari non possit; tum citandus est per tria publica edicta affixa in valvis Ecclesiæ; ut colligitur ex *hoc c. ibi: in eorum Ecclesijs.* Ratio autem, cur priore casu sufficiat una personalis citatio: requiratur autem trina per edictum in casu posteriore, est; quia, si quis personaliter citatus non veniat, etsi venire possit, verè contumax reputatur; constat enim de illius contumacia; quia scitur, quòd noluit venire; ideòque in tali casu, in quo etiam proceditur simpliciter, & de plano, sine strepitu judicij, una citatio personalis sufficit; etiam non peremptoria, juxta *Clem. 2. junct. Gl. V. Citationem; & V. Non peremptoriè; de V. S.* At verò, si quis citetur per edictum, cum certò sciri non possit, an citatio reipsa pervenerit ad notitiam absentis citati; adeoque is fiat tantum fidei & præsumptivè contumax: ideòque merito statutum est, ut fiat trina citatio per edictum, & sic defectus personalis citationis suppleatur, *Privian. in Rat. hic.*

LVIII. Notandum secundò. Etsi aliàs regulariter una citatio peremptoria per edictum æquivalet tribus per intervalla distinctis citationibus juxta *l. Contumacia; §. 3. ff. de re judic.* dummodò tantum temporis spatium pro uno assignetur, quantum aliàs pro tribus, ita, ut si pro singulis citationibus ter repetitis dentur decem dies ad comparandum, pro una peremptoria citatione, per unicum edictum affixum, præfigatur terminus triginta dierum; nihilominus tamen, si Lex requirat trinam citationem in ordine ad penam incurrendam à citato; non sufficit unica peremptoria, etsi personalis, & cum termino tribus æquivalente facta; quia facilius potest pervenire ad notitiam absentis, edictum per intervalla ter affixum, quam unicuique licet peremptorium: fortè enim amicus citati, qui non interfuit primæ citationi, aderit in secunda vel tertia, & poterit hoc citato denunciare, *Gl. in Clem. 1. V. Tertiò; de vita & honest. Cleric. Io. Andr. in cit. c. Ex tua; n. 4. h. t. & ibid. Abb. n. 4. Felin. in c. Consuluit; 24. n. 14. de Offic. jud. deleg.* Verum hanc doctrinam limitat *Imola in hoc c. n. 4.* ut solàm procedat, si ex consuetudine præmittatur proclamatio per vocem præconis in loco publico, juxta *Clement. 1. de Indic. quæ, si ter fiat, citatus illius rei notitia perveniet ad absentem, quam si semel tantum fiat proclamatio. Sin autem absque proclamatione præconis publicatio citationis*

tionis tantum fiat, per affixum edictum ad Ecclesiam valvas, juxta c. ult. de dolo & contum. tunc non citius perveniet citatio ad notitiam absentis citari, si tria edicta per decem dierum intervalla affigantur, quam si unum edictum, adjecto termino peremptorio, continuis triginta diebus affixum prosteret; adeoque tunc unum edictum peremptorium tribus per intervalla affixis æqualebit, juxta cit. l. Contumacia; ff. de re jud.

Notandum tertio. Clericus absens à sua Ecclesia, si ignoretur, ubi sit, post triam citationem, infra per exspectari debet per sex menses, antequam privetur Beneficio, ut patet ex hoc c. quia tempus semestris est terminus, ultra quem Beneficia regulariter vacare, & Rectore vel Administratore carere non debent, c. 2. de concess. præb. quo elapso, jus præsumit, quod citationis edicta intra tot menses ad notitiam citati pervenerint. Abb. hic n. 5. & quod Beneficium, si interim non est reversus, nec legitimum impedimentum suæ absentiae allegavit, & probavit, pro derelicto habeat, & in contumacia existat, idem merito Beneficio est privandus, *Virian. in Rat. h. c.*

LIX. Præterea alio adhuc modo procedi potest contra Clericos non residentes, & fraudulentè se absentantes, videlicet per censuram suspensionis & excommunicationis, ut sic ad obedientiam compellantur. Quod si nec tunc obediunt, & veniant ad residendum, tum demum iis à spiritualium (hoc est, Ecclesiarum, vel Beneficiorum suorum) administratione remotis, alii idonei in locum eorum constituentur: non tamen in eos ferenda & promulganda erit sententia degradationis, ut si expediat, secundum indulgentiam & misericordiam cum iis agi, & citius restitui possint, prout statuitur in cit. c. Extus; 11. §. Contra eos; h. t.

LX. Porro in Casu hujus c. agitur de quibusdam Prælati seu Episcopis subiectis Archiepiscopo Panormitano, qui absentarunt se ab Ecclesiis suis, ita ut citari personaliter non possent, nec citati per edictum comparerent: Unde quaesivit Archiepiscopus à Papa, qualiter cum illis procedere debeat, ut refert *Gl. magna hic*, & respondit Papa, prout in textu.

Est autem hic notandum, quamvis pœna ordinaria Clericorum non residentium sit privatio Beneficii, ut patet ex pluribus c. hujus tit. non tamen incontinenti, postquam moniti sunt, ut redeant, si non veniant, Beneficiis privari, & que aliis tanquam deserta conferri debent, sed post repetitas monitiones, præsertim si eorum reditus & reductio ad residendum speretur utilis futura Ecclesie, per illatas censuras suspensionis, & excommunicationis ad reditum & obedientiam sunt compellendi, ut notat *Abb. hic n. 6.* si verò in suspensione & excommunicatione contumaciter persistant, neque redeant, tunc quidem Beneficiis privari possunt, & debent; sed non ita, ut per sententiam omnino degradentur, seu ab officio deponantur, absque ullâ spe restitutionis, sed citius cum illis est agendum: ita ut si à contumacia recesserint, à censura, quâ ligati sunt, absolvantur, & post emendationem officio suo restituantur. An verò Episcopus Clericum Beneficiarium, ob contumaciam in non residendo, depositum ab officio & Beneficio, possit restituere, tradit hic *Abb. n. 16.* qui videri potest.

Illud hic addendum, si intelligatur hoc c. de Episcopis deferentibus Ecclesias suas, posse Archiepiscopum contra illos procedere, excommunicando, & suspendendo: non autem potest ab Episcopatu vel administratione eos remove, seu deponere, id enim in hoc c. specialiter concessum fuit Legato Sedis Apostolicæ à Latere, ut notavit *Imoc. hic n. 5.* nam depositio Episcoporum reservata est S. Pontifici, c. 2. De transl. Episcop.

LXI. Septimo denique in c. Clericos; 17. & ult. h. t. statuit Gregorius IX. si Clerici Beneficia obtinentes, quæ residentiam personalem requirunt, absque licentia Ordinarii sui, ad aliam Dioccesin transierint, ibidem commorandi causâ, atque moniti reversi non fuerint, potest Episcopus, vel alius Prælati ordinariâ jurisdictione (Episcopali vel quasi Episcopali) prædictis, ipsos Beneficiis suis ipso facto spoliare, seu privare, nisi rationabilem causam absentiae suæ ostenderit (v. g. infirmitatem) tunc enim restituendi sunt.

LXII. Hinc inferitur primo, quod Clericus habens Beneficium, requirens personalem residentiam, cum licentiâ Prælati sui, possit transire ad aliam Dioccesin, etiam ibi morandi causâ, ut colligitur à contrario sensu ex hoc c. ibi: absque licentiâ, scilicet Episcopi, ergo cum licentiâ ejusdem id potest, ut infert *Abb. hic n. 2.* Ubi id limitat primo, dummodò licentiâ fuerit concessa, ex justa causa, prout hoc indicat verbum *licentiâ*, quæ non nudam voluntatem importat, sed concessionem ex causâ rationabili factam, sine qua Episcopus in residentia dispensare non potest. Secundo modò Beneficiarius absens inserviat Ecclesie per Vicarium seu Substitutum, quod requiritur in Ecclesia, quæ unicum habet Rectorem, non autem in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis.

Inferitur secundo, Clericum Beneficiatum posse ad aliam Dioccesin transire, etiam sine Episcopi licentiâ, si transeat, non morandi causâ, sed ad breve tempus, quia, qui aliquantisper tantum absunt, & statim reversuri sunt, non videntur abesse, *Pagnan. hic n. 6.*

Inferitur tertio, Beneficiatus absens, etiam diutius, non potest privari Beneficio, propter non residentiam, si justam causam seu excusationem prober, ut colligitur ex fine hujus c. *Imola ibid. n. 4.* & patet ex supra dictis.

§. X.

Depœnis, quæ iure novo Concilii Tridentini statuta sunt in Clericos illegitimè absentes à suis Ecclesiis vel Beneficiis.

LXIII. Quaeritur primo quæ pœna statuta sint in scopos, iisque Superiores illegitimè absentes à suis Ecclesiis, tum etiam in Parochos, aliisque Curatos inferiores? Resp. in c. 1. sess. 6. de reform. SS. Synodus in primis innovat antiquos Canones, qui temporum atque hominum injuriâ penè in desuetudinem abierunt (qui habentur in c. Pervenit; 20. & multis sequentibus caus. 7. q. 1. & extra tit. de

de Cleric. non resident.) adversus Pastores non residentes promulgatos. Et insuper de ijs, qui Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesiæ præsunt, decernit, si absque iustis & rationabilibus causis per sex continuos menses extra suam Diocesim morando, abfuerint, quartæ partis fructuum unius anni, Fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus loci applicandorum pœnam privationis ipso iure incurrant. Quod si per alios sex menses abfuerint, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eò ipso amittant: crescente verò contumaciâ, qui absentes permament, si Suffraganei sint Episcopi, per Metropolitanum; hic verò si absens sit, per Suffraganeum antiquiorem, sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ, eò ipso incurrendâ, intra tres menses, per literas seu nuncium Romano Pontifici denunciandi sunt, qui in ipsos absentes, prout maior aut minor contumacia exegerit, animadvertere, & Ecclesiis ipsis de Pastoribus utilioribus provide-
re poterit.

Similiter Sess. 23. c. 1. de reform. §. Si quis autem; statuitur: si Cathedrali Ecclesiæ cuiusque præsident ultra duos, aut summum tres menses (exclusâ necessitate, sive causâ rationabili) abfuerint, præter peccati mortalis reatum, pro rata temporis absentia, fructus suos non faciat, nec tutâ conscientia, aliâ etiam declaratione non secutâ, illos sibi retinere possit, sed ij Fabricæ Ecclesiæ, aut pauperibus loci applicari, aut ipso cessante, per Superiorem Ecclesiasticum erogari debent: prohibita quâcunque conventionione aut compositione, & non obstantibus quibuscunque privilegiis.

Eadem omninò etiam quoad culpam, amissionem fructuum, & pœnas de Parochiis, aliisque Curatis inferioribus intelligenda esse dicitur in cit. c. 1. Quare & ipsi, si ultra bimestre tempus abfuerint (nisi ex causa gravi longius absentia tempus ab Episcopo suo impetraverint) fructus restituere tenentur, & ad id ab Episcopo compelli possunt. Quod si per editum citati, etiam non personaliter, contumaces fuerint, liberum est Ordinariis per censuras Ecclesiasticas, sequestrationem & subtractionem fructuum, aliâque iuris remedia, etiam usque ad privationem eos compellere: neque executionem hanc quolibet privilegio, licentiâ, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuscunque Beneficij, pactione, statuto, etiam juramento, vel quâcunque auctoritate confirmato, consuetudine etiam immemoriali, sive appellatione aut inhibitione, etiam in Romana Curia, suspendi posse decernitur.

LXXIV. Porro circa hæc decreta quædam sunt notanda, primò, in c. 1. Sess. 6. de reform. innovantur Canones antiqui adversus Pastores non residentes, quoad culpam videlicet, ut Episcopi residere teneantur, & quoad pœnam privationis Tituli, de qua in Concil. Trident. nihil statuitur: quare quod spectat ad privationem tituli, ejusque modum privationis, servandum est, quod statuitur in c. ult. & in alijs Canonibus, præsertim in c. Extus; 11. Fagnan. in cit. c. ult. n. 10. Secundò, quando in cit. c. 1. Sess. 6. dicitur, quartam partem fructuum unius anni subtrahendam esse, sermo est de fructibus tempore residentia legitime acquisitis: at verò in c. 1. Sess. 23. dicitur, quod

omnes fructus, tempore absentia pro rata correspondentes, integrè & in totum subtrahendi sint, Cast. Palao tract. 13. de Benef. disp. 5. punc. 3. n. 2. Verum Less. lib. 2. de iustit. c. 34. dub. 29. n. 157. ait, quod in prior loco dicitur de quarta parte fructuum amittenda, in posteriore loco esse auctum, ut nimirum fructus omnes pro rata absentia amittantur. Tertio, licet ordinariè loquendo, lex pœnalis etiam ipso iure lata non obliget delinquentem ad executionem, sine sententia Judicis saltem declaratoria: excipi tamen debet, nisi huiusmodi lex humana consistat in privatione, ita ut faciat aliquem inhabilem ad acquirendum, v. g. ut fructus Beneficij suos non faciat: tunc enim in conscientia, ante omnem Judicis sententiam, aut declarationem, obligatur ad restitutionem fructuum, sicut lex pœnalis requirit, & expressè habetur in cit. c. 1. Sess. 23. Less. c. l. & Palao c. l. n. 3. Verum Laym. l. 1. tract. 4. c. 12. n. 6. ait, hoc in eo rigore receptum non esse, si per absentiam culpabilem Clerici, notabile damnum Ecclesiæ illatum non fuit, quia Vicarius interim constitutus erat.

LXXV. Quatur secundò. Quæ pœna in Concilio Trident. decreta sint in eos, qui Dignitates vel Canonicatus, Præbendas aut portiones in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis obtinentes, sine legitima facultate, abfunt? Resp. Sess. 24. c. 12. de reform. §. Præterea; statuitur, ut primo anno privetur unusquisque dimidiâ parte fructuum, quos ratione etiam Præbendæ, ac residentia facit suos: quod si iterum eadem fuerit usus negligentia, privetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit: crescente verò contumaciâ, contra eos, juxta SS. Canonum Constitutiones procedatur, quæ extant extra in Titul. de Cleric. non resident. nempe ut si talis Canonicus, vel Beneficiarius perseveraverit in absentia, privandus sit, non modò fructibus, sed etiam Beneficio, ex declarat. Congreg. Concil. apud Io. Gallet. mart. in cit. c. 12. n. 35. Porro duas novissimas Constitutiones Pij V. & Urbani VIII. refert. Fagnan. in cit. c. ult. n. 11. & seqq. h. t.

§. XI.

An, & qualiter liceat Episcopo transire à suo Episcopatu ad alium, vel Clerico ab una Diœcesi ad aliam?

Restant duo adhuc Capitula hujus Tituli in antiquis Decretalibus Gregorij I X. explicanda, quæ tamen directè ad hunc Titulum non pertinent, sed primum ad Tit. 7. lib. 1. de translatione Episcopi: Alterum ad Tit. 22. de Clericis peregrinis.

LXXVI. Inprimis igitur in c. Non liceat; 1. h. t. quod est desumptum ex Concilio Sardicensi, statuitur, ut nullus Episcopus, de sua Civitate, vel Ecclesia transeat ad aliam (sine licentiâ Papæ, Gl. hic V. Transires) nam manifesta causa, ob quam transire attentat, est, ac præsumitur esse ambitio & avaritia, cum nullus Episcopus sit inventus, qui à maiore (seu opulentiore ac digniore) Civitate vel Ecclesia ad minorem seu inferiorem transierit: argumentum autem, quod sumitur à communiter accidentibus, est validum, Abb. hic. n. 4.

Porro Episcopus non potest, propriâ auctoritate, relicto suo Episcopatu, acceptare alium, etiam vacantem,

cantem, tametsi fuerit ad illum electus vel postulatus, *Abb. hic. n. 2.* alioquin si sine licentia Papæ acceptaverit secundum, utroque privabitur, non ipso facto, sed per sententiam, *Abb. hic. n. 6.*

LXXVII. Præterea in *c. Fraternitati tuæ; §. h. t.* prohibetur, ne Clericus ex aliena Diocesi veniens, absq; commendatitiis literis proprii Episcopi sui, recipiatur, nisi mandatum Sedis Apostolicæ ab eo exhibeatur. Dicuntur autem hinc litteræ commendatitiæ, quæ dantur Clericis peregrinaturis, ut eis liceat in aliena Diocesi Missam, vel alia Officia Divina celebrare, vel Sacramenta administrare, in quibus etiam perhibetur testimonium de vita & moribus illorum, *Gl. hic V. Commendatitiis*: sine quibus literis non debet Clericus alterius Diocesis admitti, nec ad Ordines promoveri, nec Beneficium eidem conferri, *Abb. hic. n. 1.* plura de huiusmodi literis, & Clericis peregrinis dicta sunt, *lib. 1. tit. 22.*

SECTIO II.

DE DISTRIBUTIONIBUS quotidianis.

§. I.

*Quæ sint & dicantur distributiones
quotidiana, & quotuplices, & ex quibus
bonis deduci debeant?*

LXXVIII. Assertio 1. Distributiones sic dictæ, quia juxta cujusque merita ac laborem distribuuntur, duplicis sunt generis; nam quædam non distinguuntur à Præbendis, sed ipsæmet Præbendarum vice funguntur, ut sunt distributiones illarum Ecclesiarum, in quibus non sunt distinctæ Præbendæ, neq; etiam fructus grossi: sed fructus omnes in communi reponuntur, & Canonicis vel Clericis distribuuntur residentibus in loco Ecclesiæ, quibus dantur singulis diebus, cuique pro victu tot libræ panis, vel tot mensuræ vini, etiam absentibus privilegiatis, etsi non intersint Horis vel Officiis Divinis, de quibus fit mentio in *c. Olim; 16. de V. S.* Et tales potius sunt Præbendæ, quàm distributiones, alioquin esset Canonica, sine Præbenda, seu Beneficium sine ullis fructibus, ut tradit *Gl. in c. unic. V. Reperit; Vers. sed quid dicas h. t. in 6. & Franc. ibid. §. Qui verò; n. 8. Azor. p. 2. l. 7. c. 7. q. 7.* Quædam verò sunt distributiones separatæ, ac distinctæ à Præbendis, quæ sunt portiones Ecclesiasticorum reddituum, quotidie distribui solitæ, his tantum Clericis, qui statutis horis, Divinis officiis intersunt, de quibus fit mentio in *cir. c. unic. h. t. in 6. & in c. Licet; 32. de Præb. & in Extravag. Cum nonnullis; 11. de Præb. inter communes, & in Clem. 2. de etat. & qualitatibus.* Et hæc sunt propriæ dictæ distributiones, quæ præter fructus grossos Præbendæ dantur, & dicuntur quotidianæ, quia quotidie distribuuntur, vel potius, quia distribuuntur iis, qui quotidie Divinis Officiis intersunt, quasi quotidianum & diurnum stipendium: appellantur etiam interdum manualia Beneficia, interdum verò victualia; & alicubi dantur in certis mensuris frumenti, vel vini, alibi in pecunia, *Azor cit. c. 7. q. 1.* vulgò autem Præsentia vocantur.

LXXIX. Porro appellatione fructuum, seu reddituum Beneficii sive Præbendæ, tum in Jure Communi Canonico, tum in Constitutionibus sive Litteris Apostolicis, ordinariè non comprehenduntur distributiones quotidianæ. Unde si Beneficiario, seu jure Communi, seu per privilegium concedatur, ut fructus seu proventus Beneficii in absentia percipiat, ac si præsens esset, v. g. ob causam studiorum, hæc concessione non censentur concessæ distributiones quotidianæ, ut constat ex *c. Licet; 32. de Præbend.* Similiter Canonicus, qui absens est in servitio Episcopi, percipit fructus Beneficii tanquam residens, præter victualia, seu distributiones quotidianas, *c. De cetero; 7. h. t.* Ratio est, quia diverso fine institutæ sunt distributiones ab eo, quo fructus Præbendæ: illæ enim principaliter dantur, ut Clerici tanto libentius & studiosius intersint Officiis Divinis, si præsentem remunerationem accipiant. Neque verò in eo Simonia committitur, quia distributiones hæc non dantur pro ministeriis spiritualibus, ut pretium ex pacto, sed ut temporale stipendium pro victu & labore, *Barb. lib. 3. Jur. Eccles. c. 18. n. 12. & 13.* Et hinc etsi aliàs in impetratione Beneficii, quæ fit à Papa, valor ejusdem, sive reddituum æstimatio sit exprimenda: tamen sufficit exprimere æstimationem reddituum, qui absque quotidianis distributionibus ex eodem Beneficio percipiuntur, non enim illæ augent Beneficii valorem, cum dentur ratione personalis operæ & laboris, *Covarr. l. 3. resol. c. 13. n. 1.* Pari ratione, si quis ob delictum privetur fructibus Beneficii non censetur privatus distributionibus; vel si pensio sit imposita alicui Beneficio, non intelligitur distributionibus imposita, siquidem Beneficium habeat fructus separatos à distributionibus, nisi Papa id expresse sit, *Azor. c. l. q. 2.*

LXXX. Assertio 2. Ex quibus bonis distributiones quotidianæ deduci debeant, novum Decretum condidit *Concil. Trid. Sess. 21. c. 3. de reform.* Ubi præcipitur, ut in Ecclesiis tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, tertia pars fructuum, & quorumcunque proventuum & obventionum, tam Dignitatum, quàm Canonicatum, Personatum, Portionum, & Officiorum, separentur, & in distributiones quotidianas convertantur, &c. Quæ tamen Constitutio non ubique recepta est, in praxin deducta, ut notat *Laym. l. 4. tract. 2. c. 7. q. 2.* Ex quo patet, quod pars illa tertia, in distributiones convertenda, non potest deduci, nisi ex Canonicatibus & aliis Beneficiis residentiam postulantibus, & in Cathedralibus seu Collegiatis Ecclesiis existentibus; non autem potest detrahi ex Beneficiis, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedrali, aut Collegiatam, nisi ea Beneficia sint perpetuò unita Præbendis talis Ecclesiæ, juxta declarat. S. Congreg. Concil. quam refert *Garc. tract. de Benef. p. 3. c. 2. num. 473. & seq.* Antequam verò ista detractio fiat, deducendæ sunt prius pensiones, & alia onera legitime imposita, quamdiu ista duraverint, sed de novo imposita non comprehendunt istam tertiam partem, juxta eandem declarationem apud *Garc. c. l. n. 468.* non autem hæc detractio tertiæ partis habet locum, quando distributiones sunt tolerabiles, ita ut verisimiliter non negligantur, juxta declarat S. Congr. Concil. apud *Garc. c. l. n. 70. & seq.*

§. II.

§. II.

Quibus distributiones quotidianæ dari debeant, & ex quibus causis etiam absentes illos percipere possint?

LXXXI. Assertio I. Jus percipiendi distributiones quotidianas competit Cathedralium & Collegiarum Ecclesiarum Canonicis, ac etiam alijs Clericis beneficiariis earundem, qui in Ecclesiis suis non tantum resident, sed etiam Divinis Officiis, quibus debent horis, interfunt, ut constat ex c. *Consuetudinem*; *unic. h. t. in 6.* Ubi Papa Bonifacius VIII. reprobatur consuetudinem, quæ in quibusdam Ecclesiis introducta est, ut Canonici aliisque Beneficiarij seu Clerici Cathedralium, & aliarum Collegiarum Ecclesiarum distributiones quotidianas (quæ alijs manualia Beneficia, seu victualia appellantur, & tantum residentibus tribuuntur) intergrè perciperent, dummodò præsentem essent in Civitate, in qua Ecclesia sita est, tamen Divinis Officiis non interessent: atque statuit, ut dictæ distributiones quotidianæ, in quibuscunque rebus consistenti Canonici, aliisque Beneficiarij & Clerici earundem Ecclesiarum, qui officiis Divinis in ipsis Ecclesiis interfunt, tribuantur, juxta cuiusque Ecclesiæ rationabilem Ordinationem jam factam aut faciendam, nempe ut tantum detur ei, qui intererit Missæ, & tantum qui in Matutino adfuerit, & sic de alijs singulis horis, *Gl. hic V. Ordinationem.* Ratio hujus Constitutionis est; quia quid prodest præsentia Clericorum in loco, in quo sita est Ecclesia, si non officiis Divinis interfunt, cum Beneficia ad Divinum cultum, & Ecclesiastica ministeria obeunda sint instituta, *Gl. hic V. Præsentem.* Et hanc Constitutionem Concilium Tridentinum, *Sess. 24. c. 12. de reform. innovat,* & in usum revocat, non obstantibus quibuscunque statutis & consuetudinibus.

LXXXII. Circa hanc Constitutionem Notandum primò, aliud esse Beneficium residere seu præsentem esse in loco Beneficij, & aliud Divinis Officiis interesse, ut notat *Anchar. hic not. 4. Covarr. lib. 3. var. resol. c. 13. n. 3. & Navarr. l. 3. consil. 13. h. t. n. 2.* Nam qui in loco, ubi est Beneficium, assidue commoratur, habetur quidem tanquam residens in sua Ecclesia, non tamen lucratur distributiones quotidianas, si statutis horis, Officiis Divinis non interfuit: quamvis talis lucratur fructus residentia, etiam si culpabiliter à Divinis absit, *Laym. l. 4. tract. 2. c. 6. n. 1.* ubi addit, quòd Canonicus, qui juravit residentiam, non censetur perjurus, etsi sapius Divina Officia culpabiliter negligat, modò interdum se sistat, tum in Ecclesia, tum in Capitulo, tunc enim residentia non omnino caret sine suo.

LXXXIII. Notandum secundò, ex eò, quòd nulla consuetudine introduci potest, ut distributiones quotidianæ percipiantur ab ijs, qui à Divinis Officiis absunt. Infertur primò, quòd neque consuetudine induci possit, ut is, qui duos Canonicatus habet in diversis Ecclesiis, in utraque distributiones percipiat, cum in una tantum resideat, *Barb. hic num. 5.* Secundò, neque ut Canonici, qui unà hebdomadà

interfunt Divinis officiis, possint lucrari distributiones etiam sequentis hebdomadæ, quamvis illis non interfunt, *Azor. cit. c. 7. q. 5. Barb. hic n. 7.* Tertio, neque ut, mortuo Canonico, distributiones primi anni proximè sequentis hæredibus illius dentur, licet talis consuetudo valeat, ut fructus præbendæ primi anni in usus Canonici defuncti expendantur, *Azor. c. l. q. 2. §. quæ res.* Quarto, neque consuetudine induci potest, ut Beneficiarij lucrarentur quotidianas distributiones, qui ad breve tempus non interfunt Divinis officiis, v. g. tribus mensibus, singulis annis, animi relaxandi gratiâ: vel ut, qui nocte Matutino interfunt, possint lucrari distributiones, quæ dari solent ijs, qui reliquis horis Divinis interfunt, ut tanquam probabilius & ex communiore sententiâ docet *Azor. c. l. q. 6. Garc. cit. c. 2. n. 279. & 2. seqq. juxta declarat. Congreg. concil. apud eund. & in cit. c. unic. h. t. in 6.* Universim reprobat consuetudo, per quam distributiones dantur Beneficiariis absentibus ab officiis Divinis, nec ibi excipitur hic casus.

LXXXIV. Nihilominus tamen non defunt plures Dd. qui universim ajunt, validam esse consuetudinem, vel statutum, ut Canonici quotidianas distributiones percipiant, cum legitime sive ob causam à jure concessam absentes sunt, v. g. necessariæ recreationis causâ, quinque diebus in quolibet mense, aut duobus vel tribus mensibus quolibet anno: eamque sententiam etiam probabiliorē videri, vel saltem probabilem post decretum Concilij Tridentini, *Sess. 21. c. 3. censet Laym. l. 4. tract. 2. c. 7. n. 3.* Nam cum in hoc Decreto permittatur Episcopo, ut, ubi nullæ sunt distributiones, aut teneas, possit tertiam partem fructuum Beneficij detrachere, & convertere in distributiones quotidianas, hoc nimis grave accideret Canonici, si etiam ob legitimam absentiam cogerentur carere magnâ parte reddituum, nempe tertâ parte, quæ ex illis detracta fuit, & conversa in distributiones, cum tamen res, quæ culpâ caret, in damnum vocari non debeat, *c. 2. de Constit.*

Præterea probabile est, etiam valere consuetudinem, ut Beneficiarius rediens ex via, per duos vel tres dies, distributiones lucratur, etsi ad Divina officia non accedat; quia post laborem paulisper est quiescendum: & quia in cit. c. unic. h. t. in 6. damnatur solum consuetudo, per quam Canonici absentes continuatè lucrantur distributiones, adeoque ad plures, non ad paucos dies, *Jo. Monach. in cit. c. unic. in princ. & hanc consuetudinem etiam approbat Azor. c. l. q. 5. §. Quæ res 2.* Si Canonicus absit, ob negotia Ecclesiæ gerenda, & redeat, secus si ob res suas & commodam privata. Quòd autem dictum est de reverso ex itinere, etiam extendi potest ad profecturum, ita ut ei concedantur duo vel tres dies pro præparatione ad iter, quibus pro præsentem in Choro habeatur, etiam in ordine ad lucrandas distributiones, *Castr. Palao p. 2. de Relig. p. 9. §. 12. n. 16.*

Notandum tertio, non tantum consuetudo, sed etiam ordinatio seu statutum factum à Capitulo, circa quotidianas distributiones, certo modo dividendas inter Canonicos, valet, dummodò non sit contra dispositionem cit. c. unic. h. t. in 6. ut colligitur ex eod. c. & tradit *Glibid. V. Ordinatione. Anchar. not. 5. Azor. cit. c. 7. q. ult. Franch. n. 2. in princ.* Nam quamvis Capitulum non possit statuere aliquid circa ea, quæ

contingunt Episcopum, vel ejus jura, aut generalem statum Ecclesiæ seu Diocesis, poterunt tamen Capitulares statuere circa ea, quæ contingunt propria & particularia Capituli negotia, etiam sine consensu Episcopi, ut circa distributionum obventiones, *Gl. in c. 2. §. Ceterum; V. Statutum; de V. S. in 6.*

LXXXV. Assertio 2. Sunt tanten plures casus excepti seu causæ, ob quas distributiones quotidianæ absentibus quoque dari, & competere possunt, quarum tres generales causæ afferuntur *in cit. c. un. §. Qui* » verò; *h. t. in 6.* Ubi Bonifacius VIII. ita statuit: » Qui verò aliter de distributionibus ipsis quicquam » acceperit (exceptis ijs, quos infirmitas, seu justa » & rationabilis corporalis necessitas, aut quos evidens Ecclesiæ utilitas excusat) refum sic acceptarum dominium non acquirat, nec eas faciat suas, » Et ideo ad omnium restitutionem, quæ contra hanc » Constitutionem acceperit, teneatur. Additur in fine, idem observandum esse, etiam in distributionibus, quæ in anniversariis defunctorum dari solent.

LXXXVI. Pro explicatione hujus §. Notandum primò, prima causa, ob quam etiam absentes Clerici, qui non inter sunt Divinis Officiis, percipere possunt distributiones quotidianas, est infirmitas, per quam impeditur quis ad Ecclesiam & Divina officia se conferre, etiam si propria culpa in eam quis inciderit; quia *in cit. c. unic.* non excluduntur infirmi, qui causam infirmitati dederunt, *Covarr. l. 3. ref. c. 13. n. 8. Vers. septimo; Axor. p. 2. l. 7. c. 7. q. 11.* Neque obstat, quòd famulo agrotanti non debeatur salarium, durante infirmitate, juxta magis receptam sententiam: idque sumitur ex *l. ex conducto 15. §. Item cum quidam 6. ff. Locati*, ubi qui locavit operas suas, non recipit mercedem, pro eo tempore, quo impeditus est eas præstare: imò nec alimenta infirmo debentur, secundum aliquorum sententiam, licet oppositum sit probabilius, teste *Covarrubia c. l. Vers. quinto.* Nam aliud est de Canonico infirmo, cui distributiones non dantur, tanquam merces & salarii laboris impensi: sed tum in alimenta, tum propter obligationem ad laborem seu Ministerium, quando per ipsum non stat, quòd minùs laboret aut ministret: voluit enim Ecclesia cum suis Ministris mitius agi, eosque non ut famulos conductos, sed ut filios tractari, *Covarr. c. l. Palao p. 2. de Relig. dis. 3. pun. 9. §. 1. n. 3.* Limitatur autem tradita doctrina, ut solum procedat, si Canonicus infirmus, dum sanus erat, solitus sit personaliter præsens esse Divinis officiis, alioquin enim si non consueverat interesse, infirmitas non est causa absentiae, si quidem eam etiam cessante, adhuc abesset, *Covarr. c. l. Vers. sexto. Axor. c. l. q. 11. Palao c. l. n. 4.* Qui n. 5, ait, contrarium etiam esse probabile.

LXXXVII. Secunda causa, ob quam etiam absentibus à choro distributiones dantur, est justa & rationabilis corporalis necessitas, *cit. c. unic. §. Qui* » verò. Ut si Canonicus senio confectus sit; quia licet senium non sit infirmitas, propriè loquendo, est tamen justa & rationabilis corporis necessitas, *Axor. c. l. q. 12.* Vel si sit valerudinarius, vel medicinam sumpsit, vel sanitatis causâ ad balnea ivit: vel qui abest à choro, vel loco Beneficij, ob metum pestis ibi grassantis: vel quia habet ibi inimicum, à quo grave damnum sibi inferendum timet, *Palao c. l. §. 2. ubi n. 1.* ait, quodlibet grave damnum vitæ, honoris,

vel fortunæ censendum esse justam & rationabilem necessitatem, ob quam possit quis abesse à choro, & distributiones percipere.

LXXXVIII. Præterea qui in carcerem injustè conjectus est, vel in exilium pullus, censetur quoque legitime impeditus, quòminus Divinis officiis intersit: aliud est, si causam condemnationi dedit, tunc enim ipse est causa absentiae, & abest ob suam malitiam, *Covarr. c. l. Vers. undecimò; Axor. c. l. q. 11.* Sed dices, qui culpâ suâ infirmitatem contraxit, idèoque abest à choro, non perdit distributiones, ut supra dictum: ergo neque is, qui crimen commisit, ob quòd conjicitur in carcerem, debet perdere distributiones, quia non impeditur proximè à præsentia in choro ob culpam, sed ob poenam ex culpa resultantem, videlicet incarcerationem, quam ipse vitare non potest. Resp. Neg. consequens est; quia infirmitas est effectus proximus culpæ, non poenæ: at verò incarceration non est proximus effectus culpæ, multi enim delinquant, & non incarcerationem; quia v. g. fugiunt, sed est effectus poenæ, sive punitionis, *Palao c. l. n. 3.* Aliiter etiam responderi potest; & fortè melius, culpam plerumque & ordinariè non esse causam moralem: sed solum physicam infirmitatis, hæc enim non est poenâ illius culpæ, sed ex illa velut naturalis effectus sequitur, adeoque neque culpa censetur esse causa moralis absentiae à choro: sed soli infirmitati ea adscribenda est. At verò qui crimen commisit, ob quòd conjicitur in carcerem, est causa moralis illius poenæ, scilicet incarcerationis, poenâ enim inferitur propter culpam seu delictum, adeoque etiam illud delictum censetur causa moralis absentiae à choro; ac proinde ipse reus ob delictum meritò privatur distributionibus quotidianis.

LXXXIX. Similiter injustè excommunicatus non perdit distributiones, quia corporali necessitate impeditur, quòminus præsens sit in choro, timore scilicet gravioris damni, *Covarr. c. l. Vers. duodecimò; Navarr. l. 3. cons. 11. n. 6. h. t. Garc. p. 7. de benef. c. 13. n. 120.* Si verò justè excommunicatus sit, & ob eam causam abest à choro, distributiones non lucratur; quia non ob necessitatem, sed malitiam suam abest à choro, propter quam in excommunicationem incidit; & in ea persistit, si in mora sit petendæ absolutionis, *Covarr. c. l. Garc. c. l. n. 123. Palao c. l. n. 4. & alij communiser.* Idemque dicendum est de suspensio injustè à Divinis Officiis, vel à Beneficio, & de interdicto injustè, ab ingressu Ecclesiæ; percipere enim debet distributiones, etiam si abest à Divinis; quia non debet, absque culpa puniri, & timere meritò potest grave damnum, si contemptâ illâ injustâ censurâ, Divinis interesset, *Covarr. c. l. Barb. de offic. Episc. alleg. 53. n. 153. & seq. Palao c. l. n. 9. & 10.* secus est, si justè sit suspensus.

XC. Tertia causa, ob quam Clericus à Divinis Officiis absens percipere potest distributiones quotidianas, est evidens Ecclesiæ utilitas, *cit. §. Qui* » verò; & quidem propriæ Ecclesiæ, non alienæ: vel etiam probabiliter utilitas Ecclesiæ universalis, cum utilitas communis propriâ sit cujusque, & commune bonum præferendum sit privato ac particulari: si ergo ob utilitatem propriæ Ecclesiæ licet abesse à choro, & nihilominus distributiones percipere, multò magis

gis ob utilitatem propriam & reliquis Ecclesiis communem, *Palao cit. p. 9. §. 3. n. 1.*

XC I. Hinc inferitur primum, quod Canonicus lucratur etiam absens à choro, distributiones quotidianas, si Romam mittatur, ut negotia Ecclesiæ suæ agat, vel si absit, ut defendat jura suæ Ecclesiæ, seu Capituli vel Beneficii sui, *Barb. de Offic. Episc. alleg. §. 3. n. 171. & seq.* Secundò, si quis visitet Ecclesiam, jura, & redditus Præbendæ suæ, v. g. Archidiaconus Archidiaconatum suum, *Azor. cit. c. 7. §. 10. in fine & q. 14. Barb. in Collect. in cit. c. unic. n. 12. & lib. 3. Jur. Eccles. c. 18. n. 40.* Aliud est, si Archidiaconus v. g. etiam habeat Canonicatum, cujus fructus, & distributiones sunt distinctæ à fructibus Dignitatis; quia tunc visitatio non cedit in utilitatem Canonicatus, ideòque non percipit illius distributiones: nisi Canonicatus sit portio accessorie annexa, & unita Dignitati, tunc enim censetur unum Beneficium cum Dignitate, *Garc. cit. c. 2. n. 338. Palao c. l. n. 5.* Tertiò, si alicui ex Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis, de jure seu consuetudine, jurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra Civitatem in Diocesi cura animarum imminuat, cuius, qui Dignitatem obtinet, incumbere voluerit, tunc pro tempore, quò in Ecclesia curata resederit, ac ministraverit, tanquam præsens sit, ac Divinis intersit, in Ecclesiis Cathedralibus ac Collegiatis habeatur, prout decrevit Concil. Trident. Sess. 22. c. 3. de reform. quod tamen non procedit de Canonicis habentibus Ecclesias Parochiales, non tamen unitas Canonicatibus, juxta declarat. S. Congreg. Concil. apud Jo. Gallenart. ibid. n. 8. Quarto, si Canonicus Vicarius generalis Episcopi constituitur, non potest percipere distributiones quotidianas in absentia; tunc enim deservit non tam suæ Ecclesiæ, quam Episcopo, nec illud officium cedit in specialem utilitatem Ecclesiæ Cathedralis vel Collegiatis, in qua est Canonicus, sed in utilitatem aliarum Ecclesiarum Diocesis, *Rebuff. in praxi benef. tit. de Vicario Episc. n. 4. & §. 5. Garc. cit. c. 2. n. 357.* Ubi tamen addunt, quòd Vicarius Canonicus percipiat fructus Præbendæ suæ, etiam absens; quia esse in servitio & obsequio Episcopi. Vicarius tamen Capituli, Sede Episcopali vacante, etiam percipit distributiones; quia censetur esse in servitio Ecclesiæ, cum magis commodum sit Ecclesiæ, ut jurisdictio Episcopalis exerceatur per unum Vicarium deputatum, & non per totum Capitulum, *Garc. c. l. n. 358.* Quintò, Canonicus; vel alius Beneficiarius, etsi non sit de Capitulo, si mittatur ab Episcopo ad visitandam luminaria Apostolorum; vel eum in illa causa comitetur, lucratur absens etiam distributiones; tunc enim negotium suæ Ecclesiæ agit, *Garc. c. l. n. 349. & seq. Palao c. l. n. 4.* Sextò, qui à Capitulo missi ad Concilium Generale, vel etiam Provinciale aut Synodale, ut tanquam Theologi vel Canonistæ ei intersint, *Barb. cit. c. 18. n. 45. & seq.* Septimò, si à Capitulo quis deputetur ad recipiendas rationes reddituum & bonorum Ecclesiæ, *Palao c. l. n. 6.* Octavò, Pœnitentiarius Ecclesiæ Cathedralis, dum Confessiones audit in Ecclesia, interim præsens in Choro habetur, juxta decretum Concil. Trid. Sess. 24. c. 8. de reform. Nondò, Canonicus, qui habet Præbendam Magistralem vel Lectoralem, cum in propria Ecclesia concionatur aut legit, lucratur distributiones, & non solum eo tem-

pore, quò concionatur aut legit, sed etiam toto die reputatur præsens in Choro, *Garc. cit. c. 2. n. 119.* Decimò, si Canonicus vel alius Beneficiarius, tempore Divinorum officiorum in Ecclesia Cathedrali vel Collegiata privatim celebrat, etiam sine obligatione, & solum ex devotione, habetur pro præsente in choro & lucratur distributiones, ex recepta consuetudine, *Garc. cit. c. 2. n. 40.* Excipitur, nisi Canonicus Beneficium Capellæ in eadem Ecclesia, vel Parochiale in alia Ecclesia obtineat; tunc enim interim, dum absens esse cogitur, inserviando suo Beneficio, distributiones recipere non debet, juxta declarat. Cardinal. sup. Sess. 24. c. 12. n. 137. *Garc. c. l. n. 97. & seq.*

XC II. Verum decisioni cit. c. un. §. Qui vero; h. i. in 6. obstat c. Cum non debeat; 30. de elect. in 6. Ubi Bonifacius VIII. refertur: Cum Ecclesiæ suarum prosequentes utilitatem censeri debeant residentes, fructus Beneficiorum suorum, quæ obtinent in illis Ecclesiis, quarum negotia prosequuntur, & etiam aliorum, quos recipiant, vel possent recipere, in ipsis Ecclesiis residendo, integrè (quotidianis distributionibus duntaxat exceptis) recipiant. Variè respondent ad hoc c. Dd. Gl. hic v. Utilitas; hos Canones ita conciliat: Vel distributiones dantur Canonico absenti ab ijs, qui præsentes sunt; & Divinis officiis intersunt: & tunc licet eas Canonicus absens retinet; nec tenetur restituere; & de hoc sermo est in cit. c. unic. h. i. in 6. Vel non dantur: & tunc Canonicus absens à Divinis Officiis non potest eas; tantà conscientia, recipere; quia Canonici non tenentur distributiones absentibus concedere. Aliqui, teste eadem Glossa; sic respondent: vel Beneficiarii sunt absentes, extra locum Beneficii, etiam ob utilitatem Ecclesiæ; vel aliam justam causam: & tunc spectato jure communi, distributiones non accipiunt, juxta cit. c. Cum non debeat. Vel commorantur in loco Beneficii; absentes autem tantum sunt à Choro, ut in eadem Ecclesia Sacramenta ministrent; vel sacrificent, vel alio simili officio occupentur: & tunc pro præsentibus in Choro habentur; & distributiones lucrantur, juxta cit. c. in h. i. in 6. & colligitur ex Conc. Trid. Sess. 24. c. 8. de ref. ubi dicitur; quòd is, qui dum in Ecclesia Confessiones audit interim præsens in Choro censetur. Covarr. l. 3. ref. c. 13. Vers. octavò, *Garc. cit. c. 2. n. 359. & 361.* Alij apud Palao dis. 3. de Relig. p. 9. §. 1. n. 6. dicunt, in prioribus non ideo negari distributiones; quòd absint à loco Beneficii; sed quia non omnino evidens erat eorum absentiam utilem esse Ecclesiæ. Alij denique prædictos Canones ita conciliant, quòd scilicet Beneficiatis, si propter Ecclesiæ utilitatem, vel corporalem necessitatem, absint à loco Beneficii; de jure communi, non debeantur distributiones quotidianæ; quippe quæ secundum propriam institutionem, non nisi ijs, qui Officiis Divinis intersunt, dari debent; sicut statuitur, in cit. c. 30. de elect. in 6. Nihil tamen obstat, quominus per statutum decerni, vel per consuetudinem induci possit, ut ob talem justam causam absentes distributiones acquirant; & hanc consuetudinem approbat Bonifac. VIII. in cit. c. un. juxta explicationem Gl. ibid. v. Utilitas; in addit. & Jo. Andr. ibid. n. 4. Covarr. c. l. Azor. c. l. q. 14. Navarr. l. 3. consil. 8. n. 4. h. t. Laym. cit. c. 7. n. 3. Et hæc conciliatio videtur esse probabilior ceteris.

XCIII. Et hinc etiam patet Responsio *ad c. De cetero*; 7. h. t. in quo dicitur, victualia, hoc est, distributiones non cedere existenti in servitio Episcopi, quia absentibus ea exhiberi non solent, cum tamen, qui servit Episcopo censeatur servire ipsi Ecclesie, & consequenter lucrabitur distributiones, quippe quæ dantur ijs, qui propter Ecclesie utilitatem absint, juxta *cit. c. un. §. Qui vero*. Sed respondetur, quod spectato Jure communi, nemo potest percipere distributiones, nisi inter sit Officiis Divinis, etiam si pro utilitate Ecclesie absit, præterquam si consuetudine aliud receptum sit, de quo casu loquitur *cit. c. un. Franc. ibid. §. Qui vero*; n. 4. Vel etiam dici potest, quod ad percipiendas distributiones non sufficiat utilitas totius Diocesis in genere, sed requiratur utilitas Ecclesie in specie, in qua aliquis Beneficium habet, *Jo. Andr. in cit. c. un. n. 3. V. Evidens*.

XCIV. Notandum secundo. Præter tres exceptiones supra allatas, & in *cit. c. un. §. Qui vero*; expressas, addi debet quarta exceptio, si nimirum fructus Beneficij in solis distributionibus consistant; quia Ecclesia non habet distinctas Præbendas, sed diebus singulis dantur cuilibet pro victu certi proventus in fructibus, vel pecuniâ, quæ cum potius sint Præbendæ, quàm distributiones, ut supra dictum, ideò hujusmodi redditus dantur etiam absentibus, quibus Jure communi, vel speciali, sive ex privilegio, proventus Beneficiorum debentur, ut tradit *Gl. in cit. c. un. V. Receperit*; h. t. in 6. arg. *cit. c. olim de V. S.* Cum tamen quotidianæ distributiones propriè dictæ non dentur privilegiatis absentibus, juxta *c. Licet*; 32. de *Præbend.* Imò etiam probabile est, quod quando ex communibus proventibus Capituli (quæ Mensa Capitularis vocatur, unde Beneficiorum fructus singulis annuatim distribuuntur) aliqua pars deducitur, vel olim deducta fuit pro quotidianis distributionibus, tali casu statutum fieri potest, vel consuetudo induci, ut qui ex justa causa absentes sunt, lucrari possint fructus Beneficiorum in absentia, v. g. Canonici si in anno per tres menses non resideant, licet possint, juxta *Concil. Trident. Sess. 24. c. 12. de reformatione*, etiam distributiones percipiant; quia cum distributiones hæc in locum Præbendæ succedant, quippe quæ ex Præbendis sunt detractæ, ac ijs veluti substituantur, judicatur de ijs, sicut de Præbendis, & eadem de ijs fit dispositio, & sic subrogatum sapit naturam ejus, in cujus locum subrogatur, ut tradit apud *Joan. Monach. Probus in addit. n. 6. & Laym. cit. c. 7. n. 3.* Aliud verò dicendum est, de ijs distributionibus (sicut & de portionibus Anniversariorum) quæ ex prima sua fundatione seu institutione tantum ijs dari debent, qui Divinis officiis sunt præsentés, nullâ enim particulari consuetudine vel statuto induci potest, ut hæc distributiones, contra naturam primæ fundationis, absentibus dentur, talis enim consuetudo, quippe cedens in diminutionem cultûs Divini, reprobatur in *cit. c. un. & Trid. Concil. cit. c. 12.*

XCV. Addi potest quinta exceptio, si nimirum à Papa Canonici privilegium, ex causa justa daretur, ut etiam legitime absentes distributiones quotidianas percipere possint, *Joan. Andr. in cit. c. un. n. 4. Barb. cit. c. 18. nu. 47.* debet tamen id ipsum in concessione exprimi, cum alioquin nomine fru-

ctuum non comprehendantur distributiones quotidianæ, si ex sint separatæ ac distinctæ à fructibus Præbendæ: neque etiam solet Papa tale privilegium facile concedere, ut quotidianæ distributiones etiam ab absentibus percipi possint, *Jo. Andr. c. 1.* Porro tale privilegium percipiendi fructus & distributiones in absentia, si detur, strictè est interpretandum, salva verborum proprietate, quia cedit in diminutionem Divini cultûs, & in præjudicium aliorum Clericorum præsentium, & in derogationem Legis communis obligantis ad residentiam, & præsentiam in Choro, *Palao cit. pun. 9. §. 10. n. 4.*

XCVI. Notandum tertio. Qui præter casus supra allatos, non interfuit Divinis officiis, dominium distributionum receptarum non acquirunt, nec illas suas faciunt: sed omnes restituere tenentur, ut patet ex *cit. §. Si vero*. Ex quo colligitur à contrariò sensu, quod si interfuit Divinis, distributionum dominium acquirant, easque faciant suas, ita ut liberè de illis, sicut de patrimonialibus, disponent possint, *Azor. cit. lib. 3. c. 9. q. 10. Barb. in Collect. hic n. 22.* Porro distributiones perceptæ ab absentibus à Choro, ante Constitutionem *cit. c. un.* non sunt necessarii restituendæ, secundum *Gl. hic V. Receperit*, ita ut non comprehendat præterita, ut colligitur ex illis verbis, quæ contra hujusmodi nostram Constitutionem receperit, nam quamvis jam antè statutum esset, ut quotidianæ distributiones solùm ijs dentur, qui Officiis Divinis interfuit, non tamen erat expressè statutum, consuetudinem contrariam non valere: eaque prius communi errore licita putabatur, *Barb. hic n. ult.* Verùm hæc privatio dominij acquirendi in distributionibus, non est propriè pœna Legis; quia ex prima institutione distributionum, Beneficiarius non habet jus ad illas, nisi sub ea conditione, si interfuit Divinis, præter casus jure exceptos, adeoque ex rei natura videtur obligatus ad restitutionem earum, si Divinis non interfuit.

XCVII. Notandum quarto. Quæ hæctenus dicta sunt de distributionibus quotidianis, quæ dantur ijs, qui Divinis officiis personaliter interfuit, eadem omninò intelligenda sunt esse decreta de distributionibus, quæ in anniversariis defunctorum dari solent, prout habetur in *cit. c. un. in fine*, videlicet ut ijs tantum, qui præsentés sunt funeralibus exequiis, obveniant, & consuetudo contraria non valeat, & si absentes, sine justa causa, eas recipiant, si ve extra casus in *cit. c. un.* exceptos, ad restitutionem teneantur, *Gl. fin. ibid. Azor. cit. c. 7. q. 4. Barb. in cit. c. un. n. 23.* Porro eadem procedunt, non tantum in distributionibus, quæ dantur in anniversariis defunctorum, sed etiam quæ in ipso die depositionis, vel septimo, vel tricesimo, vel alio die ab obitu defunctorum dantur, *Franc. in cit. c. un. §. fin. n. 1. Azor. cit. q. 4.* Quia portiones funerales etiam non veniant nomine distributionum, ijs tamen æquiparantur, & eodem jure ac privilegio gaudent.

§. III.

Aliæ quedam Quæstiones circa distributiones quotidianas proponuntur & resolvuntur?

XCVIII. Quæ-

XCVIII. Queritur primò, pro quibus horis debeant assignari distributiones quotidianæ? Resp. Honestius est, ipsique Juri magis consonum, ut pro singulis Horis Canonicis, & Missa Conventuali ea constituantur, ut docet *Gl. in Clem. 2. V. Certis horis de stat. & qual. & Gl. in cit. c. un. V. Ordinationem; Garc. cit. c. 2. n. 478. & 2. seqq. juxta declarat. S. Congr. Concil.* Est tamen consuetudo in aliquibus Ecclesiis, ut quibusdam tantum Horis, v. g. in Matutino & in Vesperis, item in Missæ Sacrificio, distributionum partitio fiat, ut notat *Gl. in cit. c. Clem. 2.* eaque valida est, ut ex communi tradit *Navarr. consil. 9. h. 1.* Porro distributiones hæ faciendæ sunt præsentibus, quantum fieri potest, æqualiter; cum enim in omnibus par sit onus, scilicet assiduitas & frequentia in Divinis Officiis, ideo etiam meritò debet esse pariterum seu commodum: non est tamen inconveniens, quòdminis alicui secundum Officij & Dignitatis qualitatem constituatur major portio, cum & majus onus habeat, *Zasius in Comment. ad Decret. nu. 15. h. 1.*

XCIX. Queritur secundò, Utrum ad hoc, ut Canonici quotidianas distributiones lucentur, requiratur, ut non solum Divinis Officiis intersint, sed etiam ut ipsimet in choro cantent & psallant? Resp. Id spectato Jure communi, requiri: saltem si integras distributiones lucrari velint, nec sufficere, si privatim, vel submissè in Ecclesia Horas Canonicas recitent; idque denuò præcipit *Concil. Trident. Sess. 24. c. 12. de reform.* ubi præcipit, ut omnes per se, & non per substitutos compellantur Divina obire Officia, & docet *Azor. p. 1. lib. 10. c. 11. q. 5. Suar. tom. 2. de Relig. lib. 4. de Horis c. 12. nu. 10. Less. l. 2. c. 34. dub. 33. nu. 184. Laym. cit. c. 7. nu. 6. Barb. cit. c. 18. n. 80.* Ratio est, quia distributiones non dantur Canonicis, ratione solius præsentia, sed præcipue propter officium psallendi in Ecclesia: at quod datur ob causam, ea non secutà, non debetur. Neque refert, quòd Conones dicant, distributiones deberi his, qui Horis Canonicis adfuerint, vel qui in Ecclesiis præsentibus fuerint; quia id intelligi debet, qui præsentibus fuerint ad præstandum officium, propter quod præsentibus esse debent. Verum tamen etsi non psallentes in choro, distributiones integras lucrari non possint, possunt tamen saltem partem illarum, si psallentibus in choro assistant, tamen ipsi non canant; quia dum præsentia suà officium exornant, aliquid saltem præstant. *Suar. c. l. Laym. c. l. Addunt tamen Dd. cit. quòd ubi consuetudo viget, vel statutum extat, ut Canonici solum præsentibus sint in choro, etsi per se non canant, sed per Clericos ad id sibi substitutos, possunt acquirere, & licet sibi retinere distributiones, dummodò horas privatim recitent; quia in hujusmodi Ecclesiis, Canonicis distributiones dantur, non ob canendi officium, sed ob morale tantum præsentiam, Azor. cit. c. 11. q. 6. Suar. c. l. nu. 11. Less. c. l. n. 185. Laym. c. l. aliique communiter; idque procedit etiam post Concil. Trident.*

C. Queritur tertio. An qui in eadem Ecclesia duo Beneficia habet, v. g. Dignitatem Archidiaconi, vel Præpositi, & Canoniatum, simplices tantum, an verò duplices distributiones quotidianas recipere debeat? Affirmant duplices deberi, *Abb. in c. Cum olim 12. n. 6. de sent. & re judic. Covarr. cit. c. 13. n. 6. Laym. in*

c. 1. n. 5. & 6. de consuet. in 6. idque valde probabiliter: & ratio est, quia potest quis duplici munere fungi, modò exercitium unius alteri non repugnet, vel alterius usum non impediatur, v. g. Præpositi & Canonici; quia cum utrique officio per se debeantur distributiones quotidianæ, si quis utroque munere simul fungatur, duplices ei debentur, cum verè Officiis Divinis præsens sit, non tantum ut Præpositus, sed etiam ut Canonicus: nihil enim prohibet diversa jura in eandem personam devenire, *l. Tutorem 22. ff. de his, quæ ut indignis, &c.* Idque confirmatur ex *cit. c. Cum olim*, ex quo colligitur, quòd si quis simul sit Archidiaconus & Canonicus, in eadem Ecclesia, duplicem vocem in Capitulo habere debeat, nisi alia sit Ecclesiæ consuetudo, ut limitat *Io. Andr. ibid. n. 8.* Contrarium tamen tenet *Azor. cit. c. 7. q. 13.* Quia licet quis præsens sit, ratione duorum officiorum in choro, non tamen magis præsens est, qui simul Archidiaconus & Canonicus est, quàm sit Canonicus tantum, quod verum est de physica præsentia, sed non de morali. Verum hac in re cuiusque Ecclesiæ consuetudo servanda est, ut monet *Laym. cit. c. 7. num. 4.* Qui addit, ubi juxta *Concil. Trident.* tertia pars reddituum, ex omnibus Beneficiis detracta est pro quotidianis distributionibus, æquum omnino esse, ut qui duplicem Præbendam in eadem Ecclesia obtineat, etiam duplices distributiones recipiat.

CI. Queritur quartò. An distributiones quotidianæ, quas Canonici, ob absentiam à Divinis Officiis, amittunt, aliis præsentibus accrescant? Resp. Affirmative, cum *Gl. Communiter recepta; in Clem. 2. V. pars dimidia de stat. & qual. &c. & in Clem. 2. V. Suspendus; de vita & honest. Cleric.* Id verò intelligendum est de distributionibus communibus & ordinariis, quæ vel ex fidelium foundationibus proveniunt, vel ex communibus Beneficiorum redditibus detractæ fuerunt, ut significat *Concil. Trident. Sess. 21. c. 3. de reform.* Si verò ex propriis, & distinctis à Mensa Capitulari fructibus quarundam Dignitatum vel Officiorum pars aliqua, videlicet tertia, detracta sit, ut per modum distributionum dentur ijs, qui illas Dignitates vel Officia obtinent, si præsentibus sunt, tunc his absentibus, Fabricæ Ecclesiæ, vel alteri loco pio applicandæ sunt, sicut statuit *Concil. Trident. Sess. 22. c. 3. de reform. Garc. cit. c. 2. n. 446. ubi n. seq. ex pluribus declarationibus S. Congr. Concil. id probat Laym. c. l. q. 5.*

Porro probabilius est, quòd legitime absentes à choro, etsi recipiant distributiones proprias, acsi personaliter interessent: non tamen lucentur distributiones, quas amittunt illegitimè absentes, sed solis præsentibus ea accrescunt; quia id in nullo textu juris exprimitur, *Castr. Palao dis. 3. de Relig. pun. 8. num. 8.*

CII. Queritur quintò. An Canonici absentes, distributiones quotidianas, quas propter absentiam ab Officiis Divinis non lucentur, tutà conscientia, accipere, & retinere possint, si eas ipsis reliqui præsentibus remittant, & donent, quibus aliàs accrevissent? Affirmat *Gl. in cit. c. un. V. Suas; h. 1. in 6.* Sed negativè respondendum est, cum Archidiacono in addit. *Gl. ibid.* Nam illas reciperent contra mentem, & prohibitionem hujus Constitutionis, in qua absolute decernitur, quòd Canonicus illegitimè absens

sens accipiens distributiones nullo modo suas faciat, quin ad restitutionem teneatur, ergo non potest illas recipere. Idque expresse statutum est in Concilio Tridentino *Seff. 24 c. 12. de reform.* ubi dicitur: *Distributiones vero, qui statis horis interfuerint, recipiant: reliqui quavis collusione aut remissione exclusi, his careant:* quia alioqui daretur occasio Canonicis se absentandi à choro, sub spe Con-canonicos suos condonatuos sibi distributiones, quas ob absentiam amiserunt, *Barb. lib. 3. Juris Eccl. c. 18. n. 91. & 93.* Veruntamen si Canonici praesentes, distributiones, quas absentes à choro amiserunt, & quae praesenti-

bus jam datae sunt, & jure accrescendi acquisita, postea nullo precedente pacto, vi vel metu, liberaliter absentibus donent, tunc possunt absentes eas licite recipere, quia *Concil. Trident. c. l.* non dixit, quavis donatione, sed quavis collusione, & remissione exclusi: at remissio est, cum debitum creditori solvendum condonatur, ac proinde debitor à solvendo liberatur, & hoc est prohibitum à Concilio *c. l.* non autem quando jam solum redonatur, *Azor. cit. c. 7. q. 9. §. Quares, Barb. cit. c. 18. n. 15.* quamvis contrarium teneat *Palao cit. §. 9. & §. 13.*

TITVLVS V.

DE PRÆBENDIS ET DIGNITATIBVS.

Cum æquum & necessarium sit, ut Clerici habeant Præbendas in Titulis Ecclesiarum, in quibus resident, & Officium præstant, unde necessaria ad vitae sustentationem percipiant, ne in opprobrium Ordinis Clericalis, vel mendicent, vel negotiari cogantur: & ut quidam eorum, videlicet qui aliis præfunt, aut majora Officia in Ecclesia administrant, Dignitates obtineant: ideo subjicitur iste Titulus de Præbendis & Dignitatibus, qui etiam extat in Sexto, Clementinis, Extravagantibus Joannis XXII. & Communibus.

I.

Etterum pro intellectu hujus Rubricæ notandum est: aliud est Canoniam, sive Canonicatus, aliud Præbenda, ut notat *Gl. in c. Cum M. 9. de Constit. V. Receperunt; Hostiens. in summa nu. 1. h. t.* Canoniam est jus quoddam spirituale, quod ex electione, collatione, vel institutione, & receptione alicujus in Canonicum oritur, sive acquiritur, ac tribuit stallum sive sedem in Choro, & vocem seu jus suffragij in Capitulo, si quidem in Sacris sit constitutus: Præbenda vero est jus, percipiendi proventus Ecclesiasticos tanquam uni de Collegio competens, & ex Canoniam procedens, sicut descendit actio ex obligatione, & filia ex matre, nam ei, qui obtinuit Canoniam, etiam Præbenda debetur, *c. Relatum; 9. & c. Dilectus; 19. h. t.* potest autem aliquis Canonicus esse, & nullos adhuc redditus habere, non enim Præbenda Canonicum facit, sed collatio juris spiritualis facta ab eo, qui potestatem conferendi habet, ut ait *Abbas Panormitanus in c. Cum super; 8. de Concess. Præb. n. 2.* quamvis talis Canonicus propriè Beneficium non habeat, nec propriè Beneficiarius dici possit, sine Præbenda. Sic v. g. Religiosus in Monasterio, maxime si sit ex Ordine Mendicantium, jus spirituale obtinet, ut sit unus de Conventu, seu Collegio, absque Præbenda, *Abb. in cit. c. Dilectus; n. 7. h. t.* Contra verò fieri potest, ut aliquis, sive Clericus, sive Laicus, Præbendam ex redditibus Ecclesiasticis habeat, pro labore seu officio temporali, v. g. Cantor aut Aedituus, Magister, Advocatus, &c. nullam autem Canoniam, seu jus spiritualis officij, quæ est Præbenda temporalis solum, neque Beneficium Ecclesiasticum, *Greg. Tholosan. in In-*

stitut. novis rei Benefic. c. 11. nu. 15. Præbenda autem spiritualis, quæ est jus percipiendi proventus Ecclesiasticos, ratione Canoniam vel spiritualis Officij, dupliciter sumitur, vel specificè & strictè, pro Præbenda Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ, sive Canoniam cui annexa, prout accipitur in *c. Cum M. 9. de Constit. & in cit. c. Dilectus.* Vel genericè & latè, pro omni Beneficio Ecclesiastico saltem inferiore, prout accipitur in *c. pen. de P. S.* Et in hac posteriore significatione sumitur in hoc Titulo, *Barb. in rubr. ad h. t. n. 6. & seqq.* Nam licet Præbenda Ecclesiastica à Prælati Ecclesiæ ex officio sit conferenda Clericis, nemini tamen in particulari, stricto jure justitiæ, debetur, sed est gratuita concessio, sive gratia, idèque Beneficium rectè appellatur. Quæ autem sint, & dicantur hic Dignitates, infra explicabitur.

SECTIO I.

DE BENEFICIIS SEU PRÆBENDIS IN COMMUNI, & DE NECESSARIA SUSTENTATIONE VITÆ CLERICORUM.

§. I.

Quid sit Præbenda, seu Beneficium Ecclesiasticum?

II. Beneficium Ecclesiasticum communiter sic definitur, prout videre est apud *Lessum l. 2. c. 34. dub. 1. Laym. l. 4. Theol. mor. c. 1.* & alios: *Jus perpetuum percipiendi redditus ex bonis Ecclesiasticis, propter aliquod servitium spirituale, auctoritate Ecclesiæ, constitutum.* Pro cujus explicatione notandum ex *Lessio c. l.* tria in Beneficio Ecclesiastico distinguenda esse; primum